

FOSSEKALLEN

NUMMER 1 2016
STIFTELSEN FOSSUMKOLLEKTIVET

Fossumkollektivet

Redaksjonen
Ulf Bragvin og
Rita Berget Lindblad

Grafisk form og trykk
Østfold Trykkeri AS ved
Mona Viksaas Larsen

Postadresse
Stiftelsen Fossumkollektivet
Postboks 173
1804 Spydeberg

Telefon
69 83 31 00

E-post
post@fossumkollektivet.no

Nettsted
www.fossumkollektivet.no

Følg oss på

Stiftelsen Fossumkollektivet

Stiftelsen Fossumkollektivet er et bo- og behandlingstilbud for unge rusmiddelavhengige. Stiftelsen tok inn de første ungdommene i 1983, og markerte 30 års jubileum for kollektivdrift og rusbehandling i 2013.

Fossumkollektivet tar imot kvinner og menn i alderen 15 – 25/30 år fra hele landet. Målgruppa er unge mennesker med rusmiddelrelaterte problemer, og med samtidig rus og psykiske lidelser. Vi har ca. 100 behandlingsplasser fordelt på ni ulike avdelinger: Fire avdelinger i Østfold, pluss en egen skoleavdeling, to i Hedmark, to avdelinger i Akershus og en i Nordland. Behandlingshjemmel finnes i Lov om barneverntjenester § 4-24, 2. ledd, § 4-25 og § 4-26, og i Lov om spesialisthelsetjenester § 2-1a – jfr. Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester §10-4. Ungdom kan også gjennomføre soning etter Straffegjennomføringslovens § 12 om soning under behandling.

Kollektivbehandlingen er basert på medleverskap, der de voksne ansatte og ungdommene bor og lever sammen. Dette bofellesskapet gir ungdommene en stabil voksenkontakt, og skaper forutsigbarhet og trygghet som er et godt utgangspunkt for en nødvendig relasjonsbygging. Fossumkollektivet har avtaler med de regionale helseforetakene og med Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. Les mer om oss på vår hjemmeside www.fossumkollektivet.no

Ønsker å takke alle som har bidratt til årets Fossekalen. Fossekalens eksistens avhenger av alle bidrag vi får inn fra dere. Vi tar sikte på en ny utgave sommeren 2017. Ha det fint så lenge!

Huset mitt

Grunnmuren er som familie.
Hvis jeg ikke har det, vil mye av
huset mitt falle fra hverandre.

Veggene mine er venner som er der for
meg uansett hvor mye vind og regn det
er. De står alltid der for meg (hvis jeg
står i mye).

Kjøkkenet er en energikilde der jeg
kan tenke/fundere og fylle på med
mer energi.

Badet er fint, dusjen ser jeg på som en
psykolog og doen er fin for da kan jeg
slippe dritten ut.

Takstein er behandlingen jeg står i nå.
Jo flere stein jeg har på taket, jo lettere
blir det at ting skal være et litt mindre
problem hver dag.

Stua er der jeg tar vare på de
relasjonene jeg har, med prat,
kaffe og røyk.

Vinduene er som en påminnelse for
meg. Jeg ser ut i en verden full av
muligheter, men refleksjonen av meg
minner meg på at jeg alltid har et valg.

Badekar hadde vært fint for det ser jeg
på som en kjæreste som holder meg
god og varm når jeg kommer hjem.

Det store anlegget er også en
påminnelse på at det går an å ha
det livlig uten rusen!

Spikerne og skruene er som
kommunikasjon - ikke mye holder
sammen uten.

Fundamentet er meg, alt står på meg,
og jeg må ta ansvar for det!

Utgangsdøra er der mulighetene
kommer - går jeg ut så har jeg masse
muligheter.

Postkassa er ansvaret jeg har for mitt
liv og også ansvaret for det praktiske
jeg jobber med!

Kjøleskapet er alltid viktig å huske
på, for det er alltid plass til litt
sjokolademelk der.

Jeg bygger mitt liv
som jeg bygger mitt hus!

H.H.

Tunnhold

Nyheter **04**

Line Kveum **06-07**

Småstoff **08-09**

Brobyggerprosjektet **10-11**

Finn Arctander **12**

Stiftelsen Fossumkollektivets
kriminalitetsprogram **14-17**

Fossumkollektivets
utvikling **18-20**

En lang vei **22-25**

Saulriti **26**

Brukerutvalget **27**

Fossumkollektivet
lager film **28**

Kreative malekvelder
med Merethe **29**

Pøsegilde
på Rud **30**

Fra kurv til ferdig produkt
på avd. Solvold **31**

Status
høsten 2016 **32-35**

Svarte dråpar **36**

Nyheter

De siste årene har det skjedd veldig mye hos oss. Vi har fått flere avdelinger, satt i gang spennende prosjekter, jobbet med viktige anbudsprosesser, fått et eget brukerutvalg, fått nye lokaler og mye, mye mer.

Valnesfjord

Vår avdeling i Valnesfjord startet opp 1. september 2014. Avdelingen har plass til 15-17 unge kvinner og menn i alderen 16-30 år.

Eiendommen ligger på Strømsnes i Valnesfjord sentrum i Fauske kommune. Her disponerer vi en stor sjøtomt i et nydelig friluft- og rekreasjonsområde. Togforbindelsen bruker 30 minutter til Bodø og 10 minutter til Fauske.

På eiendommen ligger også den gamle Solvikgården. Hovedhuset har blitt restaurert og tilbakeført i sin opprinnelige stil og ble tatt i bruk sommeren 2015.

På sensommeren ble også utearealene i

Valnesfjord opparbeidet, og hele tunet fremstår som svært idyllisk med nydelig utsikt mot fjorden.

I september i år har vi også overtatt et hus med mange soverom i Bodø.

Engskleiva

Våren 2015 overtok vi Engskleiva av Skiptvet kommune. Stedet ble opprinnelig bygd som omsorgssenter for mindreårige asylsøkere, og ble benyttet til det i en kort periode. Bygget fremstår som nytt, og det var små justeringer som måtte til før vi kunne ta det i bruk. Vi startet opp vår nye avdeling høsten 2015. Her tilbys rusbehandling for ungdommer med behov for et tilpasset behandlingstilbud i en liten gruppe. Det kan være ungdommer med ulike former for kognitiv svikt eller psykiske lidelser kombinert med rusmiddelmisbruk (ROP) - med eller uten atferdsforstyrrelser. Avdelingen har plass til 5 ungdommer i alderen 15-25 år, med hovedvekt på 16-23 år.

Brobyggingsprosjektet

Fossumkollektivet etablerte et «brobyggingsprosjekt» i Ås kommune høsten 2015, der deltakerne lever og bor etter avsluttet behandling. Her er det muligheter for å kunne tilpasse aktiviteter, utdanning, kvalifiserende jobbpraksis og poliklinisk oppfølging i et rusfritt, trygt og utviklende miljø. Vi fikk et aktivitetstilskudd fra Bufdir til oppstart. Tilbudet er etablert i kort avstand fra våre avdelinger i Frogn og Ås. Vi leier en enebolig like ved hovedhuset på en gård som har mange hester på før. Eiendommen omfatter flere bolighus, ridebane og anlegg for motorsport. Eierparet bygger anleggene på gården selv, og samarbeider med NAV ved å ta imot personer i arbeidsutplassering hvor håndtering av maskiner kombinert med teorikurs fører fram til maskinførerbevis. Paret har i flere år vært engasjert som fosterhjem for ungdommer med atferdsproblemer.

Vi har mulighet til å ha fire-fem personer boende på gården samtidig. I tillegg til disse kan pasienter bosatt i nærområdet inkluderes i prosjektet. Deltakerne er i all hovedsak ferdig med behandlingen ved våre avdelinger, men har behov for videre oppfølging. Det skjer i et positivt, aktivt fellesskap skjermet fra tidligere rusmiljø, samtidig som de har forpliktelser satt inn i en klar døgnsstruktur. Vi legger vekt på at aktivitetene skal være kompetansegivende med tanke på at de senere skal ut i en ordinær skole- eller arbeidssituasjon.

En viktig beskjed under pårørendedagene til avd. Valnesfjord på Thon Hotel Nordlys.

Primærens nye avdeling Årungen

I november 2015 ble de nye lokalene for intensivbehandlingen av unge menn ved Årungen i Ås kommune tatt i bruk. Huset ved Årungen er en funksjonell og fin eiendom på nesten 800m², med fire medleverleiligheter, mange beboerrom, møte- og grupperom, stue og stort spisekjøkken.

Teipaveien i Frogn, som Primæren tidligere benyttet er nå totalrenovert, og her vil intensivbehandlingen for unge kvinner holde hus fremover.

Et stort løft for Primæren!

Torsdag 28. april 2016 inviterte vi til offisiell åpning av nybygget på Årungen, der ungdommene serverte deilig grillmat og kaker. Ordførerne i både Frogn og Ås, samt politisk rådgiver Grethe Reinhardtson var tilstede og ønsket oss lykke til.

Skolestua utvider

Skolestua har vokst ut av sine lokaler som ikke lenger er tidsmessig, og vi var nødt til å utvide. Ny skolestue har stått på budsjettet i flere år. I påvente av et nytt tilbygg har skolen benyttet seg av møterom i administrasjonslokalene i Spydeberg.

Gleden er stor nå når vi endelig er i gang med utvidelsen, og skolen kan flytte tilbake til lokalene sine på Gården ved juletider.

Hytter

I sommer har Fossumkollektivet kjøpt hytte på Hurumlandet i Buskerud og i Saltstraumen i Nordland.

Hytta på Hurumlandet ligger like ved Svelvik, 65 meter fra sjøen. Hytta holder en bra standard og inneholder 4 soverom og 2 stuer. Den skal brukes både til krmarbeidet og som et personalgode.

Hytta ved Saltstraumen har 4 soverom. Dette er et sted som avd. Valnesfjord vil bruke til ulike formål som utluffing og hyggeturer for store og små. Hytta kan også benyttes av andre i stiftelsen.

Vi utvider IT- og fagavdelingen. Lars Lian er vår nye faglige leder. Han har lang fartstid fra barnevernet, de siste 15 årene fra Rusmiddeletaten i Oslo kommune. Amund Rasmussen skal lede IT-teamet vårt. Han har lang erfaring, og kommer fra en tilsvarende jobb i INNOVI. (Fra venstre: Ulf Bragvin og Lars Lian)

Stor arbeidsinnsats på avd. Rud

I sommer var medlever Kurt så engasjert og glad over den gode innsatsen til ungdommene i Nedre Damvei at det nesten boblet over.

Line Kveum

Avdelingsleder på Engskeiva

Høsten 2015 var Engskeiva klar til å tas i bruk som vår nyeste avdeling for ungdommer mellom 15 og 23 år. Fossumkollektivet kjøpte bygget av Skiptvet kommune. Det var da tidligere blitt benyttet til enslige mindreårige asylsøkere.

Line fikk jobben som avdelingsleder, og kunne sammen med sine håndplukkede medarbeidere ta i mot den første ungdommen i september 2015.

Ett år senere, er det full fart på avdelingen. Så hvordan har oppstarten egentlig vært?

Det har vært en spennende og noe hektisk tid, som jeg føler har vært preget av optimisme og pågangsmot fra oss alle. Vi var heldige som fant så dyktige, stødige og varme mennesker som ønsket å jobbe og bo her, og samtidig være med på å forme innholdet og stedet. I tillegg får vi uvurderlige innspill og støtte fra Rune i fagavdelingen. Det har vært masse engasjement hos oss alle gjennom hele prosessen, og vi som jobber på Engskeiva utfyller hverandre og samarbeider godt.

Det har til nå vært omtrent som jeg tror alle i Fossumkollektivet kan kjenne igjen; hverdag, felles ansvar og opplevelser, kaos, latter, tårer, motstand, støtte, sinne, samtaler, bearbeiding og endringsarbeid. I alt dette vi opplever sammen, voksne og ungdommer, oppstår det gode og trygge relasjoner, som er det viktigste grunnlaget for at endring skal kunne skje.

Det er flere av oss som har jobbet på andre avdelinger, både fra Rud, Gården og Sørligard. Vi har tatt med oss kjerneverdiene og menneskesynet som vi tror på i Fossumkollektivet. Det var viktig for meg at vi skulle ta med oss det grunnleggende hit, at det på ingen måte var nødvendig å finne opp hjulet på nytt! Vi har tilpasset den ukentlige behandlingsplanen til våre ungdommer, og den er fortsatt i endring. Vi gjør oss stadig nye erfaringer, og ungdommene er ekspertene her. De er gode på dialog om hva som fungerer, og hva som er lite hensiktsmessig.

Var det sånn du forestilte deg at jobben skulle være, Line?

Ja, det var i alle fall sånn jeg håpet

at jobben skulle være! Jeg var spent på om jeg hadde vært i overkant bekymringsløs og optimistisk i forkant, da de første ungdommene dukket opp. Vi søker kunnskap og veiledning fra andre avdelinger, fagavdelingen og utenfra, for det er mye å lære. Men heldigvis har det blitt som jeg håpet, og æren for dette skal miljøterapeutene ha. De står i alle slags utfordringer, og møter ungdommene våre med en stødig ro, kjærlighet, grenser og ikke minst med likeverd og masse humor. De er ildsjeler, som legger stor innsats i at ungdommene skal få det de trenger og fortjener for å kunne vokse. De evner virkelig å se løsninger der andre ser hindringer, og det er gode egenskaper å ha med seg.

Kan du kort forklare oss hvem det er som flytter inn på Engskleiva?

Det våre ungdommer hittil har hatt til felles, er at de har behov for et mer individuelt tilrettelagt behandlingstilbud, i et mindre og mer oversiktlig miljø. Frem til nå har det vært en variasjon i kjønn, alder og problematikk.

Engskleiva ligger i et boligfelt i Skiptvet. Hvordan er forholdet til naboene, og hva har dere gjort for å bli en del av nabolaget?

Noe av det første vi gjorde var å invitere alle naboene på et informasjonsmøte. Vi ønsket å gi dem åpenhet, for det er bare naturlig at folk vil kjenne på en viss skepsis når det etableres et ruskollektiv i nabolaget. Det var godt oppmøte, omtrent tjue stykker som kom på vaffel og kaffe. De fikk informasjon og mulighet til å stille spørsmål, og det var en veldig positiv opplevelse for både dem og oss. Til jul gikk vi rundt og ga de nærmeste naboene en julestjerne, en tradisjon vi har adoptert fra bl.a. Gården. Vi ble invitert inn flere steder, og noen kom senere med julegaver til ungdommene.

Kan du beskrive en vanlig hverdag på Engskleiva for leserne av Fossekallen?

Vi ønsker stor grad av struktur og forutsigbarhet, så hverdagen er befestet i en ukeplan. Vi starter hver dag med et felles morgenmøte. Deretter ser dagene litt ulike ut: Det er to dager med skole, to dager med arbeidslag, og en dag som

er forbeholdt ulike oppgaver og temasamlinger. Alle måltider er felles, og vi bidrar alle sammen med å planlegge meny, handle og lage mat. Vi har fysisk aktivitet to dager i uken, og et par av kveldene er det mulighet for å se på TV, når det ikke er planlagte samlinger. Vi avslutter alltid dagen med å oppsummere den sammen.

Hva er dere opptatt av å fokusere på fremover?

Utholdenhet er et begrep som dukker opp når vi tenker fremover. Vi må holde ut uttrykket til våre ungdommer, enten det er sinne, selvskading, rusing, eller frykt for det som er ukjent. Der andre har gitt opp, må vi holde ut enda litt lenger, og prøve nye innfallsvinkler. Dette er krevende for medleverne, og for å få det til tror jeg blant annet det er viktig med faglig påfyll og god veiledning utenfra. Vi må aldri slutte å utvikle oss, eller tro at vi har funnet en oppskrift som virker for alle. Vi må fortsette å lære mer og heve kompetansen vår, slik at vi blir best mulig rustet til å hjelpe våre ungdommer å hjelpe seg selv.

Dere er en liten avdeling, og kjemien mellom dere som jobber her er nødt til å fungere. Hvordan vil du beskrive "teamet" ditt på Engskleiva?

Samhold er og blir av stor betydning for oss. Vi er som du sier et lite team på Engskleiva, to dagansatte, fire medlevere og en lærer. Man må jo også regne med ekstravaktene våre, siden de er her så mye. Vi er med hensikt ulike personligheter på mange områder, så vi tilstreber å utnytte disse ulikhetene slik at vi blir gode sammen. Vi må ha god takhøyde og kunne gi hverandre ærlighet og støtte. Også ler vi mye her, og jeg vil absolutt si at vi har god kjemi.

Det er alltid koselig å stikke innom gjengen på Engskleiva. Fra å være et tomt og hypermoderne institusjonslokale, har det blitt et koselig hjem med fine, unike møbler, blomster inne og ute, og et stort og fint uteareal som innbyr til aktiviteter.

Vi må få høre litt mer om møblene på Engskleiva. Dere kjøpte blant annet et bord på finn.no som er verdt å nevne.

Det store bordet vi har på møterommet vårt fant vi på finn.no. Det var et par i Oslo som skulle selge det for 2500 kroner. Det er et stort, ovalt mahognybord som eierne hadde fått en møbelsnekker til å lage for seg en gang. Patrick og Bjørnar dro for å hente det, og sjarmerende som de er, kom de i god prat med selgerne. De fortalte om Fossumkollektivet, og at bordet skulle brukes på en avdeling der. De betalte og kjørte avgårde, men ble oppringt av selgerne etter noen minutter. De ba om at de snudde, for de ville ikke ta imot pengene for bordet, siden det gikk til et så godt formål! Det var utrolig raust og hyggelig. Vi sendte en blomst til takk.

Andre møbler er vel også kjøpt brukt, og ungdommene har bidratt til å pusse de opp?

Ja, det aller meste er kjøpt brukt. Vi kjøpte blant annet en gammel brunmalt gyngestol av en mann i Sarpsborg. Den har en av jentene her malt rosa, og sammen med medlever Karin har de trukket om stoffet i putene også. Det var nøye arbeid som ble lagt i den, og den ble jo kjempekul!

Har en mistanke om at det ikke bare er økonomiske grunner til at dere har valgt å handle brukte møbler?

Det er riktig, det er flere grunner til det. For det første sender det noen signaler til ungdommene våre, om at det ikke er sånn at man alltid har mulighet til å kjøpe ting nytt og dyrt. Det som noen vil bli kvitt, kan ha en verdi for andre. Vi lever i et bruk- og kast-samfunn, og det er god læring å se både det økonomiske og miljøetiske perspektivet her. En dag skal de flytte og bo for seg selv, og da kan det hende de husker at det er mulig å kjøpe ting brukt. I det minste vil noen ha med seg en erfaring om at de kan skape noe personlig og pent med egen kreativitet og egne hender. For det andre så er dette et veldig moderne og minimalistisk bygg, så de fargerike og brukte møblene bidrar til å myke opp interiøret og gjøre det mer hjemmekoselig.

Takk for praten, Line og lykke til videre!

Tekst: Rita

Gave fra Sparebankstiftelsen

Våren 2016 fikk vi midler til småbåter og sykler fra Sparebankstiftelsen DNB, og jubelen stod i taket. Medlever Terje fant en Big Buster med påhengsmotor og henger på finn.no, som det viste seg at brannvesenet i Mjøndalen skulle selge. Når gutta dro for å se på båten ble det ikke bare båtkjøp, men omvisning og testing av diverse brannutstyr. Stor stas!

Brobyggergjengen på sommertur

I sommer var Brobyggergjengen på tur til Latvia og søsterkollektivet vårt Saulriti. Der koste de seg et par dager sammen med ungdommene som bor der, før turen gikk videre til Polen og Auschwitz. Det var en takknemlig, forventningsfull og glad gjeng på tur!

Gården på Norgestur

I sommer sendte Lill-Maritha oss fine bilder fra Svartisen med jentene fra avd. Gården. Noen badet til og med ved isen...

Sommeråpent-båten

Fredag 15 juli ankom Skibladner Hamar på sin Sommeråpent-turne i regi av NRK. 15000 mennesker møtte opp for å hilse verdens eldste hjuldampers velkommen. Med i denne folkemengden stod hele avd. Solvold og var med på feiringen. Før folkefesten inviterte May Britt alle på avdelingen hjem til seg på jordbærfest.

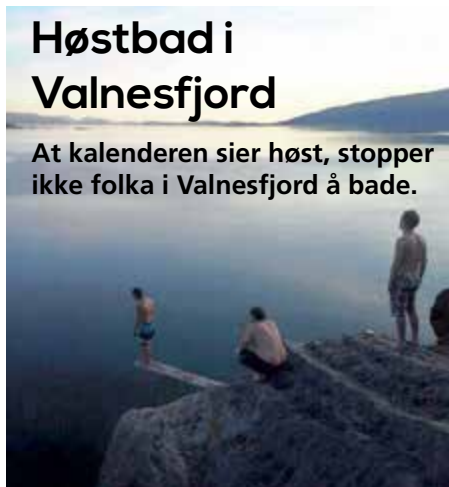
Bragdøya 2016

Fossumkollektivet deltok på NA Camp på Bragdøya i sommer.

Høstbad i Valnesfjord

At kalenderen sier høst, stopper ikke folka i Valnesfjord å bade.

Oppgradering på Skarvegløtt

Nytt gjerde og port på hytta vår på Skarvegløtt. Arbeidet med nye trapper og uteareal er i gang.

Brobyggerprosjektet

BAKGRUNN FOR PROSJEKTET

Både helseforetakene, Bufetat, brukerorganisasjoner og politikere har økt fokus på de sårbare overgangene fra behandling til etablering i en selvstendig tilværelse. Behandlingstiden har blitt kortere, noe som gjør at de som i dag skrives ut av behandling er mindre stabilisert for en rusfri tilværelse enn tilfellet var for noen år siden. Overgangen til en selvstendig tilværelse er derfor blitt mer sårbar enn før.

Ettervernstilbudet /oppfølgingen fra kommunene, NAV og det øvrige hjelpeapparatet er sterkt varierende med hensyn til omfang og kvalitet på tilbud etter behandling. Vi opplever ofte at tilbudet som gis er så mangelfullt i forhold til den enkelte ungdoms behov, at man kan forutsi at ungdommen vil ha små muligheter for å kunne holde seg rusfri og fungere i det ordinære skole- og arbeidsliv. Spørsmålet blir da hvordan man kan «bygge en bro» mellom behandlingssituasjonen og en mer selvstendig tilværelse, slik at man tar vare på den investeringen som ungdommen og samfunnet har lagt ned gjennom behandlingen. I dag er det uønskede skiller mellom behandling og ettervern, og det er krevende å få til sømløse, individualiserte behandlingsforløp.

Mål

Vi ønsker gjennom dette prosjektet å arbeide for at ungdom får økt mestringsevne og livskvalitet.

Vi har etablert et tilbud der ungdom som ønsker det, og har behov for det, kan leve og bo etter avsluttet behandling, samt få den oppfølgingen de måtte ha behov for. En slik «bro» /sømløs overgang er bygd på den enkelte ungdoms ønsker, ressurser, behov og interesser, og skal være så fleksibel at den kan tilpasses individuelle forutsetninger.

Beskrivelse av prosjektet

Prosjektet ble etablert høsten 2015. Januar 2016 ble May Britt Nordahl ansatt, og hun har som oppgave å følge opp de som er med i prosjektet. Videre er May Britt også tilstede på avdelingene og i terapigruppene. Så de blir allerede helt fra starten i sitt behandlingsforløp kjent med henne, og forhåpentligvis vil det bidra til at det etableres en trygghet underveis.

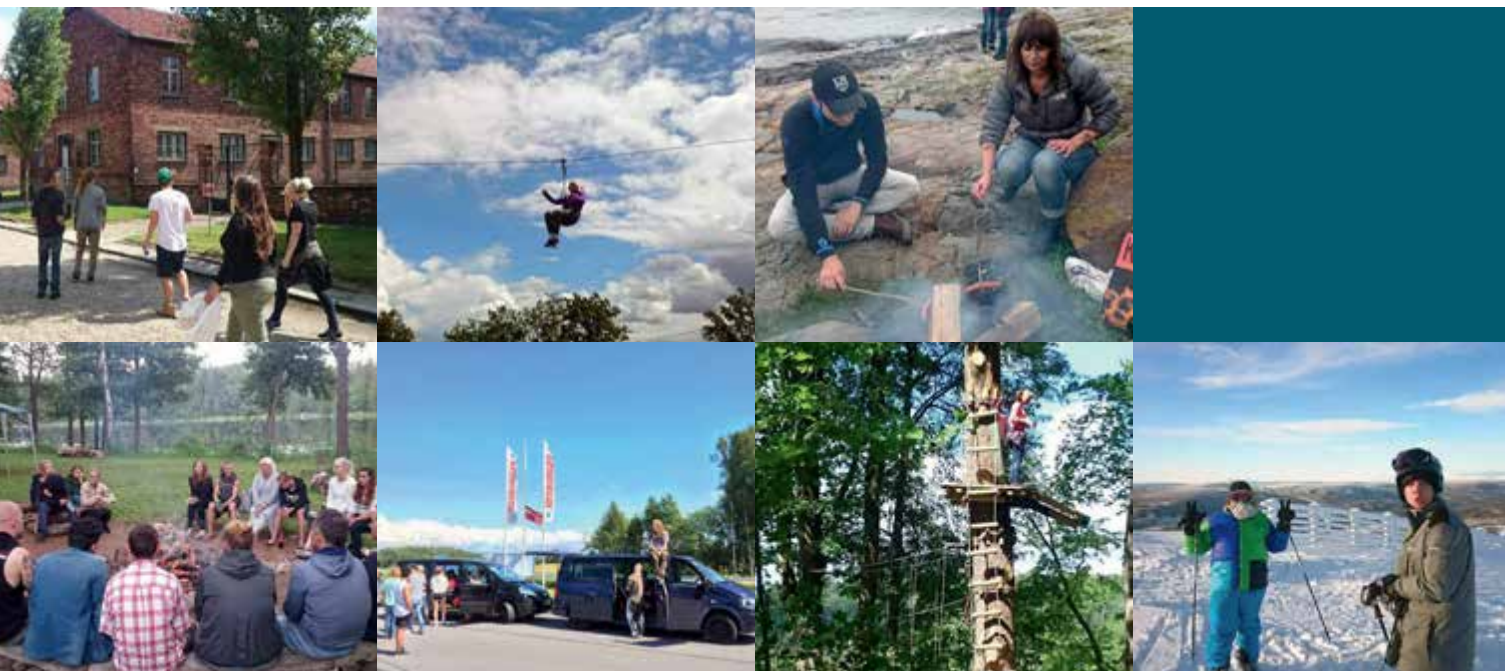
Som dere vil se er vi opptatt av metoden Empowerment. Videre vil denne artikkelen bruke begrepet «ungdommer» for enkelhetens skyld, da dette er Fossumkollektivets kjente begrep. På Primæren blir det feil å bruke dette begrepet da vi også

har eldre inne til behandling, da målgruppen er 18 – 30 år.

Å starte opp et slikt prosjekt/ettervernstilbud har vært og er en on-going-prosess som stadig er i endring. Vi har endret oss og tilbudet når vi har sett at det vil gagne ungdommene. Vi har noen retningslinjer for dem som er med i prosjektet, og disse er ikke forhandlingsbare; totalavhold fra alle rusmidler, de skal gå på NA-møter, og gruppene vi har en gang i uken er obligatorisk. Bortsett fra det har vi hele veien hatt fokus på at ungdommen er ekspert på hva som fungerer og hva som er deres behov i en slik overgangsfase. I lys av det har de blitt tatt med inn i drøftingen og bestemmelsene på hvordan vi skal ha det. Det terapeutiske fokuset er både på individet og på gruppa som helhet.

I dag er fem gutter og fem jenter med i prosjektet. Vi har to hus vi disponerer, ett for jentene og ett for guttene. I tillegg har nå tre av dem bosatt seg i egen leilighet, men er med i prosjektet fortsatt.

Vi disponerer en telefon og den kan ungdommene ringe eller sms'e med når de har behov. I tillegg har vi en hemmelig facebookgruppe hvor de tar kontakt, drøfter ting, uttrykker behov

eller kommer med forslag til aktiviteter vi kan gjøre m.m. Vår erfaring etter disse månedene i prosjektet, er at muligheten til å bruke sms og facebook er terapeutisk klokt, for det viser seg at terskelen for å be om hjelp, uttrykke behov via de kanalene gjør det enklere og kanskje ikke bare for den mest sårbare? Vi vet vel alle hvor utfordrende det til tider kan være å ta opp telefonen å be om hjelp.

Vi har utformet en ettervernsmal med spørsmål som omhandler alle livsforhold, og en kveld i uken har vi obligatorisk samling rundt denne malen - jentene på tirsdag og guttene på onsdag. Her får alle mulighet til å dele i en trygg gruppe. De blir sett, anerkjent og de blir speilet. Ikke minst får vi her tatt tempen på hvordan den enkelte fungerer i sin hverdag sett opp i mot hverdagens krav og forventninger. Muntlige strategiplaner avtales og følges opp. Videre gjør vi alle, jentene og guttene, en aktivitet sammen en gang i måneden. Forslaget til aktiviteten vi skal gjøre skal komme fra dem, og de skal bli enige om en aktivitet. Prosessen rundt det å bli enige gir mye trening i å kommunisere, og når vi gjør aktiviteter sammen får de sosial trening. Vi ser at flere har hatt stor vekst her, og sett i lys av at syndromet/sykdommen avhengighet er en følelsesmessig og sosial sykdom, tenker vi at denne treningen vil gjøre

dem mer rusta til å mestre livet sitt fremover.

Våre ungdommer har ulike historier med det å bo og leve sammen med andre, så en gang per uke har vi husmøte i hvert hus. Her prater vi om stemningen på huset, samt fordeler praktiske oppgaver som må gjøres. Vi snakker om hva som fungerer og eventuelt hva som må justeres etc.

Målet er at de som er med i brobyggerprosjektet skal ha en meningsfull og givende hverdag. Dette innebærer å ha en jobb, gå på skole/være i utdanning eller være i en eller annen form for arbeidstiltak. For mange kan veien til det ordinære arbeids- og utdanningssystemet være lang. Huset som guttene bor i leier Fossumkollektivet av et ektepar som driver en stor gård, og denne gården ligger få minutters gangavstand fra vår avdeling på Årungen. Gården gir mange muligheter for våre ungdommer, og ekteparet som eier gården har et samarbeid med NAV, så de kan tilby praksisplass. De har mange hester på fôr og tilbyr derfor opplæring i hestefaget. Videre kan de tilby trening i bygningsarbeid, teknisk vedlikehold og reparasjon, og kjøring av gravemaskin. En av våre ungdommer har lenge vært i praksis her, og han har underveis fått

opplæring i å kjøre gravemaskin, samt fått seg maskinførerbevis.

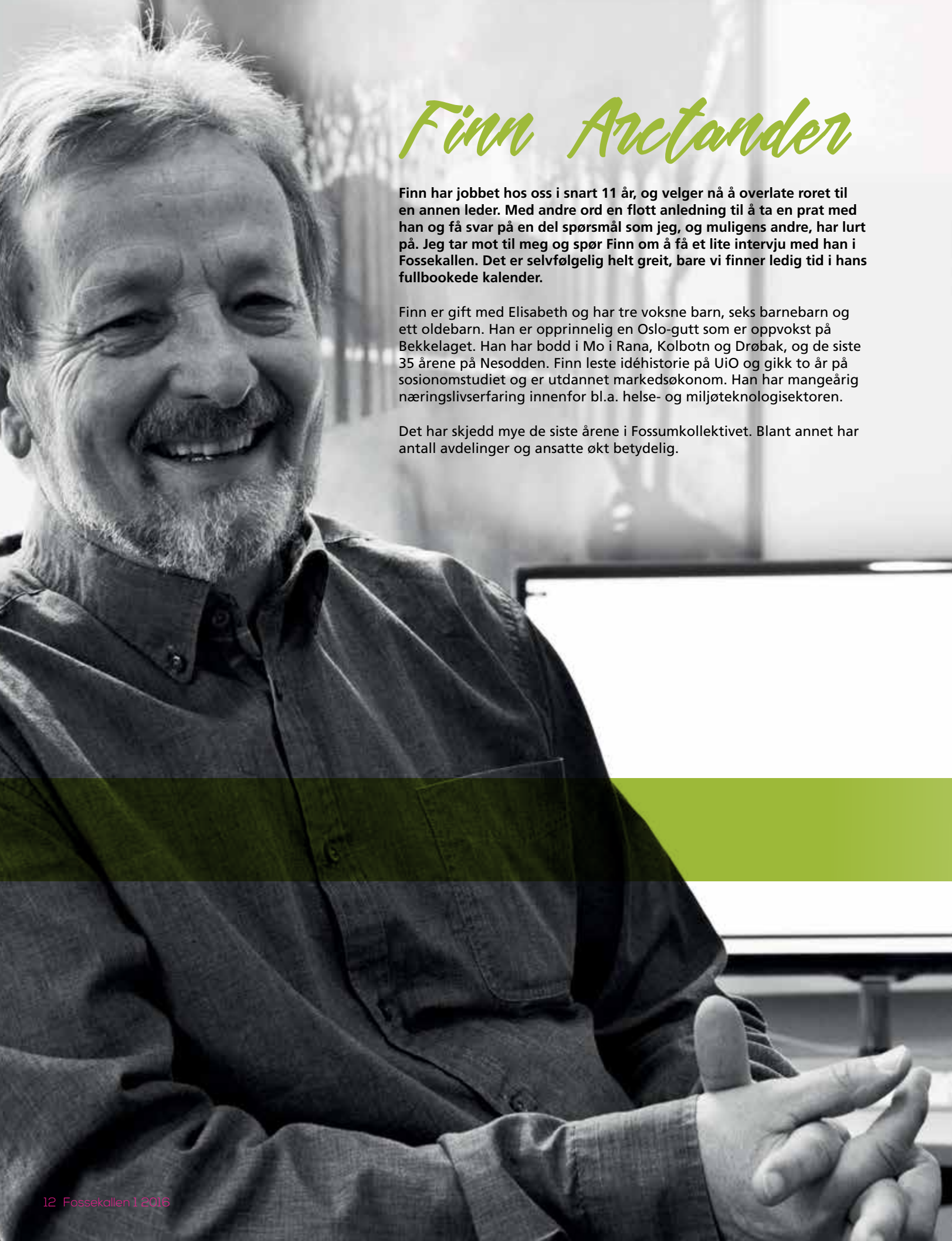
I tillegg til dette har de som er med i prosjektet tilbud om; Delta i prosjektet opp til ett år (evt. lengre ved behov), deltagelse i avdelingens gruppebehandling, tilgang til avdelingens psykolog og psykiater, individualsamtaler, hjelp/støtte/veiledning opp imot hjelpeapparatet og de har umiddelbar nærhet til- og lett tilgjengelig / uformell kontakt med kjent behandlingssted og personale/ ungdomsgruppe. Videre kan de be om andre kontrolltiltak ved behov, for eksempel tilstedeværelse og urinprøver.

Fremtidsplaner

Vi vil i løpet av høsten ta dem med på en gestalthelg. Målet med denne helgen er å gi dem flere verktøy i å se seg selv. Ta dem med på et dypdykk i hvem de blir/er i møte med andre mennesker.

Våren 2017 har vi planer om å innføre "systematisk tilbakefallsforebyggingshelg(er)". Her går de detaljert og systematisk igjennom sine tanker, følelser og situasjoner som tidligere har ledet dem inn i tilbakefall, for å forebygge nye.

Tekst: May Britt

Finn Arctander

Finn har jobbet hos oss i snart 11 år, og velger nå å overlate roret til en annen leder. Med andre ord en flott anledning til å ta en prat med han og få svar på en del spørsmål som jeg, og muligens andre, har lurt på. Jeg tar mot til meg og spør Finn om å få et lite intervju med han i Fossekallen. Det er selvfølgelig helt greit, bare vi finner ledig tid i hans fullbookede kalender.

Finn er gift med Elisabeth og har tre voksne barn, seks barnebarn og ett oldebarn. Han er opprinnelig en Oslo-gutt som er oppvokst på Bekkelaget. Han har bodd i Mo i Rana, Kolbotn og Drøbak, og de siste 35 årene på Nesodden. Finn leste idéhistorie på UiO og gikk to år på sosionomstudiet og er utdannet markedsøkonom. Han har mangeårig næringslivserfaring innenfor bl.a. helse- og miljøteknologisektoren.

Det har skjedd mye de siste årene i Fossumkollektivet. Blant annet har antall avdelinger og ansatte økt betydelig.

Ja, det har vært en spennende reise og mange krevende utfordringer, forteller Finn. Fossumkollektivet har vokst fra 4 til 9 avdelinger, og det vil si at det er mange flere unge som får et behandlingstilbud hos oss nå enn tidligere. Denne utviklingen har vært omdiskutert, men i følge Finn helt nødvendig. Oppholdstiden på avdelingene har blitt kortere, arbeidstidsordningen endret, dokumentasjonskravene er skjerpet og øker i mengde, og finansieringsordningene er mer komplekse.

At vi har vokst og fulgt med i tiden, gjør oss til en mer robust og kompetent organisasjon, som tåler svingninger i rammebetingelsene bedre. Vi har flere ben å stå på, er mindre sårbare og har et mer differensiert tilbud.

Vi skal alle sammen være stolte av det vi gjør og får til her på Fossumkollektivet, sier Finn, men det er viktig å beholde ydmykheten!

Jeg ser det er en stolt mann som sitter foran meg og ser tilbake på årene i Fossumkollektivet, og det har han all grunn til å være. Han omgir seg med mange flinke folk som brenner for ungdommene og rusfeltet. Mange av disse folka har han vært med å plukke ut selv. Sånn er det når man har hånden stødig på rattet, og er sikker på veivalget. Finn vet hva han vil, og han ønsker kjappe resultater. Vi har vel alle opplevd å ha Finn hengende på ryggen og etterspørre resultater rett etter at oppdraget er gitt.

Jeg spør Finn hva han har jobbet med før han begynte hos oss, og han legger CV'en sin foran meg. Ved første øyekast ser jeg en lang og solid karriere med den ene direktørjobben etter den andre i alt fra industribedrifter til investerings- og forvaltningsselskaper til omstillingsprosesser. Flere av selskapene har han også etablert selv. Med denne bakgrunnen må jeg si jeg undrer meg litt over hans lange og enorme engasjement for rusfeltet og Fossumkollektivet. Det er mange spennende oppgaver i næringslivet, og med hans CV kunne han velge og vrake. Jeg er derimot i en ganske heldig situasjon her jeg sitter på hans kontor og kan stille han hvilke spørsmål jeg vil. Så hvorfor havnet du egentlig her?

Finn ber meg se litt nøyere på CV'en hans. Han tar fram markeringstusjen,

og guler ut utvalgte virksomheter og oppgaver. Så forteller han meg hva disse bedriftene står for og hva han har jobbet med der. Det er spennende å høre at hans arbeidserfaring har en rød tråd i alt han har foretatt seg. Finn forteller om sitt engasjement i ungdomstida for psykisk utviklingshemmende som ikke hadde noen fritidsaktiviteter, og at han og en god venn tok tak i dette og etablerte et tilbud for dem. Hans barndomsvenn som er samfunnsmedisiner og barnelege i WHO har vært en stor inspirasjonskilde for Finn, og har resultert i at begge er engasjert i blant annet Impact Norway sine hjelpetiltak i Asia. Her har for øvrig Finn vært styreleder i 14 år. Impact Norway driver et omfattende helsearbeid blant fattige på landsbygda i Bangladesh, Cambodia og andre utviklingsland. Finn har også vært involvert i opplysningsarbeid og undervisning av helsepersonell i vanskelige temaer som barnemishandling, sengevæting og grensesetting.

Hans tidligere jobber har alle et miljø- og/eller helseperspektiv som fornybar energi, tekniske hjelpemidler for funksjonshemmede og annet utstyr for helsesektoren. Han har hatt ansvaret for næringsutvikling og nyskaping som resulterte i flere hundre nye arbeidsplasser. Han har hatt styreverv innenfor bedrifter som jobber med medisinsk utstyr, næringsmidler og resirkulering i fiskerisektoren. Han har deltatt i solidaritets- og helsearbeid blant palestinske flyktninger.

Så hvem er egentlig Finn Arctander?

Det blir stille en stund, noe som er ganske uvanlig når vi snakker med Finn. Han er glad i å prate og har alltid noe å melde. Men å snakke om seg selv, det er ikke så lett.

Jeg er en engasjert person, sier Finn omsider. Jeg er utålmodig før ting er landet. Jeg får vel en slags kick av å være med å utvikle og skape. Han mener at han er ganske effektiv og er påkoblet hele tiden. Jobb og fritid glir inn i hverandre, men han elsker også å lage mat, gå turer i fjellet og være på hytta i Hallingdal og på Helgelandskysten. Han liker å være med familie og venner, og koser seg med sine barnebarn og oldebarn.

Jeg spør om ikke hans levestett byr på problemer. Det er ikke nødvendigvis like lett å være påkoblet hele tiden,

og samtidig klare å være tilstede for de nærmeste. Han sier først at det går helt fint, men når jeg spør om han tror familie og venner opplever at han er like tilstede i en hver sammenheng da kommer det frem en liten smilerynke hos Finn, og plutselig er han ikke like sikker....

Hvordan ser pensjonisten Finn sitt nye liv ut?

Nok en gang trenger Finn en tenke-pause. Jeg spør om han føler seg tvunget til å forlate lederstolen, noe han avkrefter kjapt. Det er noe med å gi seg mens helsa er god og fortsatt har overskudd. Han bekrefter at det kan bli en kraftig overgang fra å jobbe 60-70 timers arbeidsuke, til å pusle med sine fritidsaktiviteter. Men han er allikevel tydelig på at han gleder seg til å få mer tid sammen med familien. Ha tid til å være ektemann, far, bestefar og oldefar. Vie mer av sitt liv til frivillig arbeid, nyte det gode liv på Lurøy i Nordland og gå turer i fjellet. Jo, det ser faktisk ut til at Finn har tenkt litt på denne avgjørelsen, og at han innser at det finnes et annet liv utenfor arbeidslivet.

Ja, hvorfor havner en mann som Finn i en lederstilling i Fossumkollektivet, og ble her hos oss i over 10 år? Det er i alle fall hevet over en hver tvil at Finn ikke kun er opptatt av økonomi og lønnsomhet. Denne mannen ønsket å vie sitt liv til noe meningsfullt og samfunnsnyttig. Og vi har vært heldige som kapret han i vrømmelen av andre, spennende oppgaver.

Alle har vi merket oss Finn sin enorme arbeidskapasitet og engasjement. Han er en racer på å bygge nettverk, ha oversikt og han innehar stor kunnskap om rusfeltet. Det skal litt til å overta denne mannens kapasitet. Selv er Finn avslappet til det, og vet at det finnes andre som fint kan overta etter han. Det finnes ingen fasit for hva som er god ledelse, men han håper hans etterfølger vil prioritere å være mer ute på avdelingene.

Vi som kjenner Finn vet at han har vært overalt i stiftelsen, og at det ikke har vært mulig å være mer tilstede enn det han har vært.

Vi ønsker deg lykke til med pensjonisttilværelsen når den begynner en gang utpå våren i 2017, Finn!

Tekst: Rita

Stiftelsen Fossumkollektivet

KRIMINALITETSPROGRAM

Stiftelsen Fossumkollektivet er et bo- og behandlingstilbud for unge mennesker med rusmiddelavhengighet. Vi har ca. 90 behandlingsplasser fordelt på ni ulike avdelinger. Gjennom mer enn 30 års erfaring har vi utviklet en spesiell behandlingskompetanse i forhold til yngre rusmiddelmissbrukere (15-30 år). Sentrale elementer er; terapi i små grupper med individuelt fokus. Mulighet for kjønnsespesifikk behandling. Rekruttering fra hele landet. Medleverskap, som innebærer at miljøterapeutene lever og bor i kollektivet 24 timer i døgnet. Mangfold og fleksibilitet, noe som gjør at vi har mulighet for å spille på flere avdelinger med differensiert innhold og bredt behandlingstilbud. Familiearbeid, kriminalitetsprogram og egen skole.

I Fossumkollektivet behandler vi rusmiddelavhengighet gjennom langtids døgntilbud. Metodiske teknikker fra godt validerte og anerkjente tilnærminger som kognitiv miljøterapi, motiverende intervju og mentaliseringsbasert terapi benyttes for å styrke deres evner til å forstå egne og andres handlinger og lære hvordan tanke- og handlingsmønstre kan endres.

I tiden de er til behandling fokuserer vi også mye på det kriminelle livet som de fleste har levd. Vi anser det som viktig å jobbe med både rusavhengighet og en kriminell livsstil om de skal lykkes som rusfrie og lovlige mennesker etter endt behandling.

Kriminalitetsprogrammet som brukes i Fossumkollektivet er utviklet av Gunnar Bergstrøm og Glenn Walters og kvalitetssikres gjennom et lisensiert program fra en svensk stiftelse: Stiftelsen Kriminalitet som livsstil og pedagogkonsult.

Programmet tilbyr klienten:

- Kunnskap og forståelse for hvordan vi som mennesker betrakter verden rundt oss og om hvordan vi rettferdiggjør og fraskriver oss ansvaret for våre handlinger
- Kunnskap og forståelse for «kriminell livsstil» og dens funksjon
- Kunnskap og forståelse i drivkreftene for kriminelle handlinger
- Kunnskap og forståelse i åtte ulike tankemønstre som muliggjør våre valg for å begå kriminelle handlinger

- Kunnskap og forståelse for valgmuligheter og at vi selv er ansvarlige for våre valg og handlinger
- Kunnskap og forståelse om egne kriminelle handlinger
- Kunnskap og forståelse i konsekvensene/ringvirkningene av å begå kriminelle handlinger
- Kunnskap og forståelse i potensielle risikosituasjoner for å begå ny kriminalitet
- Kunnskap og forståelse om hvordan endre en kriminell livsstil
- Starte en prosess som har til hensikt å skape aksept for egen fortid og håp for en bedre framtid

Våre klienter kartlegges gjennom en «Psykologisk Invertering av Kriminelle Tankemønstre», også kalt PIKT-test. Dette er et selvrapporteringsinstrument som gjennom 80 spørsmål skal belyse ulike faktorer rundt den enkelte holdning til kriminalitet gjennom 8 kriminelle tankemønstre. Resultatet danner grunnlaget for hvem som kvalifiserer for programmet og som blir invitert med på egne krimuker i regi av Fossumkollektivet.

Fossumkollektivet har i dag et krim-team på 14 utdannede krimterapeuter som arbeider for at klientene våre skal få økt selvinnsikt i sine kriminelle holdninger og tankemønstre som opprettholder en kriminell livsstil. Krim-teamet veileder også klientene våre i hvordan endre kriminelle tankemønstre, forebygge kriminelle handlinger og til å ta ansvar for egne valg og handlinger og leve fremtiden som lovyldig. Dette arbeidet foregår gjennom egne krimuker og kontinuerlig oppfølging på avdelingene i etterkant. Vi gjennomfører 4-8 krimuker årlig. 6 klienter i følge med 2 ansatte krimterapeuter reiser til et egnet sted for et grundig arbeid både individuelt og i gruppe. Dagligdagse distraksjoner fjernes og vi vektlegger ro og landlige omgivelser for å ha fullt fokus på alt arbeidet som gjøres under krimuken. Vi starter mandag morgen og avslutter uken lørdag. Alle dagene har en klar struktur med et program som skal gjennomføres. Samtidig tilpasses gruppens og den enkeltes behov underveis. Ved oppstart av krimuken utarbeides det en gruppekontrakt hvor alle som deltar bidrar inn med hvilke rammer som skal gjelde under uken for at gruppen skal bli en trygg arena for å jobbe intenst med krimprogrammet. Summen av dette skaper ofte fokuset

og tryggheten våre klienter har behov for til å arbeide godt med seg selv og sin kriminelle livsstil. Gjennom uken arbeider vi i gruppe og noen av oppgavene i krimprogrammet gjøres individuelt før de legges frem i gruppen. Gruppeterapien gir mulighet for gjenkjennelse og skaper en trygghet til å tørre å snakke om skamfulle kriminelle handlinger, samt kjenne på underforliggende følelser som klientene i lang tid har undertrykt.

Klientene får gjennom å jobbe med krimprogrammet under krimuken mer innsikt i sitt eget verdensbilde, drivkrefter, kriminelle tankemønstre, tilfriskningstanker, valgmuligheter, risikosituasjoner, sine egne kriminelle handlinger og konsekvensene av disse. Vi benytter to kvelder under krimuken til å reise på NA-selvhjelpsmøte (Anonyme Narkomane) og viser to-tre temafilmer underveis. Temafilmen har til hensikt å vise klientene kriminelle tankemønstre omsatt i praksis, samt tydeliggjøre konsekvensene/ ringvirkningene av våre valg og handlinger.

Krimukene blir evaluert av klientene våre eksternt, og materialet sendes inn til Stiftelsen Kriminalitet som livsstil. Generelt skårer Fossumkollektivet

høyt, og våre klienter er godt fornøyd med disse ukene. Klientene evaluerer også sitt utbytte av krimuken internt som loggføres i rusdata for videre oppfølging. Suksessfaktorer som ofte nevnes i klientenes egne evalueringer er effekten og tryggheten av å jobbe sammen som gruppe til å dele av fortiden sin, økt innsikt i valgmuligheter, håp om endring av livsstil og en forståelse av kriminelle tankemønstre og ringvirkningene av sine kriminelle handlinger. Dette er klientenes egne beskrivelser av hva de sitter igjen med etter å ha gjennomført krimuken/programmet:

v/ Krim-teamet
Cathrine og Martin

«Jeg har lært at kriminelle handlinger skaper mye mer konsekvenser enn jeg var klar over og jeg har blitt mere oppmerksom på tankemonstre, og jeg sitter igjen med mye lærdom om dette. Jeg tar med meg videre at jeg tar egne valg og at kriminelle handlinger rammer flere enn jeg visste.»

«Jeg har hatt en bra krimuke. Jeg har lært om kriminelle tankemonstre og hvordan de styrer meg i livet. Jeg har også fått innsikt i hvordan jeg skal komme meg bort fra dem. Det er litt uklart for meg enda, men jeg skal ta det på alvor denne gangen. Prøve og praktisere. Jeg har skrevet min krimkurve, det var ikke noe skøy. Det var mye grove handlinger og mye annet som jeg kom på når de andre i gruppen la frem sine. Det var tungt å se hvor tidlig kriminell tankegang var etablert hos meg. Det var fint å skrive det ned og få se den fulle byrde av min livsførsel. Å innse det at jeg har ansvar for mine egne valg og handlinger, at jeg må stå for det jeg gjør. Bare det å innse at jeg har et valg. Jeg trenger ikke være sånn som jeg har vært. At så lenge jeg tar ansvar for mitt liv trenger jeg ikke havne der jeg har vært igjen. Spesielt oppgaven om «Ringene på vannet» var nyttig for meg. Å få se konsekvensen av bare en av mine handlinger. Det var tungt som faen, men jeg hadde godt av det - og godt av å se andre sine konsekvenser - spesielt salg av narkotika. Hvilke innvirkning det har i livet. Det har vært en jævla bra uke.»

«Jeg har i det store bildet lært meg selv å kjenne i et helt nytt perspektiv. Jeg har i løpet av uka kommet i dyp kontakt med fortiden min og konsekvensene mitt liv har hatt for andre. Jeg har blitt bevisst på mine fallgruver for rus/krim og tar disse med meg videre. Jeg har fått en reell oppfatning av min situasjon i dag, og bekreftelse på at jeg ikke har noe kontroll over dagen i morgen, men kun hvordan jeg velger å ta den. Jeg har for første gang delt om det som føles og er min fortid. Jeg har forstått noe jeg ikke gjorde før. At jeg ikke ER mine handlinger. Jeg velger å ta ansvar for mine handlinger. Jeg har sett en del av det store omfanget mine handlinger har hatt på andre og samfunnet. Jeg har alltid rettfærdiggjort og bagatellisert disse handlingene, men med å vite det jeg gjør nå, føler jeg meg ute av stand til å gjøre det videre. Jeg har også kommet i kontakt med skyld ovenfor familien, noe jeg trenger å være åpen om og jobbe mere med. Jeg vil ikke lenger være kriminell!!!!»

*tankemonstre
handlinger
konsekvenser
valg
ansvar
perspektiv
innsikt
mestring
kunnskap*

«Jeg har opplevd å ha fått utrolig mye innsikt i hvordan jeg fungerer og hvorfor jeg gjør ting. Det å bli oppmerksom på mønstrene mine gjør at jeg tenker igjennom det og legger merke til dem i alt jeg gjør og tenker. Noe av det viktigste for meg har vært å lære om hva slags konsekvenser selv en liten ting kan ha, en ting jeg kanskje ser på som ubetydelig, - er aldri det. Jeg har hatt større konsekvenser for min egen del enn jeg først hadde tenkt. Mine kriminelle handlinger har hatt så mye å si for hvordan jeg har det med meg selv. Jeg sitter igjen med ny innsikt i mine kriminelle tankemønstre. Ting jeg faktisk aldri hadde tenkt på. Jeg har jo for eksempel ikke skjont selv at jeg har en makt og kontrollorientert tankegang som mitt sterkeste mønster. Det har gjort veldig mye med meg, og hvordan jeg ser på ting nå. Jeg kjenner virkelig på en iver etter å finne ut mer om det! Krimuken har vært en sterk opplevelse for meg. Jeg har kjent så mye på fellesskapsfølelse, å være en del av noe, tillitt og trygghet, og ikke minst medfølelse. Det har ved flere anledninger vært tungt å forholde seg til mye av det vi skulle gjennomgå, men jeg er bare helt fantastisk takknemlig for at jeg har det. Dette er livsforandrende, det er jeg sikker på.»

«Jeg har fått veldig stort utbytte av å være med. Jeg føler meg nesten som en ny jente. Jeg har lært veldig mye; som hvordan min kriminelle karriere begynte og hvordan det endte. Jeg har lært at «jeg er ikke handlingene mine». Jeg har også lært / innsett hvor store ringvirkningene / konsekvensene av alt rundt meg får når jeg begår kriminelle handlinger. Jeg har lært mye om hva de forskjellige tankemønstrene går ut på og hvorfor. Jeg sitter igjen med et annet syn på meg selv og de kriminelle handlingene. Jeg sitter igjen med at jeg vil bli krimfri og få et godt liv. Jeg sitter igjen med en stor takknemlighet.»

«Krimuken har for meg vært en sinnsyk tøff, men fantastisk uke. Jeg har blitt mer bevisst på tankemønstrene mine. Jeg har også lært meg at mine handlinger går utover ganske mange flere enn jeg trodde. Har også lært at jeg ikke er et ondt menneske selv om handlingene mine er det. Jeg kommer til å ta med meg alt jeg har lært og kommer til å jobbe mer med disse tingene. Jeg sitter igjen med en vond følelse i forhold til familie og mange ofre, og noen av dem kommer jeg til å ta en prat med. Jeg sitter også igjen med stolthet og mestringsfølelse fordi jeg har klart å være ærlig og klart å stå i alt. Så takk for en fantastisk uke.»

«Det jeg sitter igjen med etter krimuken er at kriminalitet ikke bare rammer meg, men samfunnet generelt. Husker ikke hva alle tankemønstre betyr, men har forstått hva noen betyr og hvordan vi kan bruke de for å få det som vi vil. Jeg slo høyest ut på avskjerming. Det kan jeg godt forstå fordi det er ofte jeg ikke vil forholde meg til hva som er riktig og hva som er galt. Gjøre ting min vei. Jeg vil gjøre ting så riktig som mulig i alle mine livsforhold.»

«Hva har jeg lært?
Rettferdiggjøring: Peke utover: «Det var hans feil at jeg slo han ned.»
Avskjerming: «Dette er ikke bra, men fuck it!»
Utvalgthet: «Ingen har det så gale som meg.»
Maktorientering: «Ingen skal få trække meg på sko, uten å betale for det.»
Sentimentalitet: «Jeg betaler skatt, så det har ingenting å si om jeg stjeler i butikken.»
Superoptimisme: «Dette kan ikke gå galt.»
Mental latskap: «Jeg gidder ikke å tenke på konsekvensene engang.»
Usammenhengende: «Det skjedde bare, ous!»

«Jeg har lært meg å stå enda bedre i følelsene mine. Jeg har funnet ut at jeg ikke bare er fortiden min. Jeg er mye mere. Har også funnet ut at jeg ikke er så avhengig av telefonen min som jeg trodde. Jeg er også unik, men lik! Det er mulig med forandring! Jeg må ta konsekvensene av mine egne handlinger, og stå i det. Positive tanker kan hjelpe i det negative. Fake it till you make it!»

«Hva har jeg lært / hva har blitt mer tydelig for meg? At krimuka ikke handler om hvor kriminell jeg er eller har vært, men heller om hvordan jeg tenker - som de kriminelle tankemønstrene mine. Jeg har jobbet med mine kriminelle tankemønstre og blitt mere bevisst på når og i hvilken sammenhenger de dukker opp. Jeg har også lært andre måter å tenke på når de kriminelle tankemønstrene kommer. Jeg sitter igjen med mye kunnskap om meg og mine tankemønstre. Jeg sitter igjen med hvor sterke bånd man skaper / kan skape av å jobbe så intensivt i en gruppe. Jeg sitter igjen med trygghet, mestringsfølelse, mye godt sosialt og med en mer åpen og villig person som jeg har blitt.»

«Jeg har lært å faktisk kjenne meg selv, mine tankemønstre og hva de går ut på. Jeg har lært at i de forskjellige tankemønstrene ligger det noe bak. Jeg har fått et godt innsyn i hva som er rett og galt i tankemønstrene. Jeg har fått gode eksempler på hvordan jeg skal håndtere de forskjellige situasjonene og negative tankene mine på. Jeg har fått se hva mine kriminelle handlinger påfører andre. Jeg har lært at følelser ikke er farlig eller svakt. Jeg sitter igjen med mye forståelse på at det jeg har gjort har vært galt og hvorfor jeg har gjort det og hva jeg har tenkt. Jeg sitter med en fantastisk følelse. Jeg sitter igjen med hvordan jeg er og fungerer med mange ting, og selvfølgelig hva jeg må jobbe videre med.»

Fossumkollektivets utvikling

Inntil 1980 var det barne- og ungdomspsykiatrien som hadde ansvaret for utrednings- og behandlingstilbudet til unge rusmisbrukere. Behovet for behandlingsplasser økte kraftig på denne tiden, og noen sentrale fagpersoner ved Statens senter for barne- og ungdomspsykiatri sto bak etableringen av Fossumkollektivet etter modell fra de svenske behandlingskollektivene. Vår første avdeling ble etablert i 1983 på Fossum Gård i Spydeberg. Her levde ansatte med sine familier sammen med ungdommene som kom til behandling. Behandlingsinnholdet var en motreaksjon til det som var vanlig i psykiatrien. En tok utgangspunkt i en humanistisk tenkning og en pedagogisk behandlingsmodell, og involverte ungdommenes familie i behandlingen fra første stund. Bofellesskap, arbeid og skole, sammen med bruk av tvang, var noen av de faktorene som kollektivene representerte. Synet var at tvang var nødvendig i en periode for å befri

ungdommene for den tvang som de lå under gjennom sin avhengighet til rusmidler. Tankegangen var at en gjennom kameratskap, en følelse av å være til nytte og bygging av tro på egne evner, gradvis ville legge rusmisbruket bak seg. Dette sto i sterk kontrast til 70-tallets rådende syn på årsakene til at samfunnsproblemer oppstår. I stedet for å legge årsaksforklaringen over på foreldre og samfunn, ble perspektivet til kollektivbevegelsen at den enkelte må ta et selvstendig ansvar som er uavhengig av faktorene rundt seg.

Innføring av et fasesystem i behandlingen skulle tydeliggjøre hvor den enkelte ungdom sto i sin egen utvikling. Større ansvar og frihet ble gradvis overført etter hvert som de evnet å ta kontrollen selv. Ungdommer som hadde kommet et stykke i behandlingen ble brukt som forbilder for de nye. En stegvis utflytting til en selvstendig bosituasjon var også en del av behandlingsopplegget fra denne

pionertiden i kollektivet. Etter hvert er ansvaret for familiearbeidet og selvstendighetstreningen skilt ut i egne systemer.

Ettersom antallet ungdommer på Gården økte, ble det tydelig at det var behov for en mindre enhet som skulle drive med utredning og korttidsbehandling. Avdeling Rud ble derfor etablert i 1998. I dag gir denne avdelingen et tilsvarende tilbud som avdeling Gården, men er fortsatt dimensjonert for færre ungdommer.

Mange av ungdommene som kommer til behandling har store kunnskapshull fra ungdomsskolen. Dette gjør at de faller igjennom når de begynner på videregående skole. Vi har derfor allerede fra oppstarten drevet undervisning på avdelingene fram til vi i 2000 bygget en egen skole som ligger i tilknytning til avdeling Gården. I dag er denne finansiert gjennom en egen post på statsbudsjettet.

Gården

Karistua

Rud

Skolen

Solvold

Sørligard

Valnesfjord

Nedre Damvei

Skolestua

Krimuke

Familiearbeid

Ungdommene som er i behandling på avdelingene i Østfold og Akershus kan få videre- og etterbehandling i regi av avdeling Nedre Damvei i Spydeberg. Avdelingen disponerer to villaer og fem treningsleiligheter til slik selvstendighetstrening.

Etter hvert så vi at mange av ungdommene som kom til behandling slet med så store tilleggsproblemer at det var behov for å etablere små enheter som hadde en god kompetanse på psykiske lidelser. Vi etablerte derfor i 2001 avdeling Solvold, som ligger i Stange kommune i Hedmark. Avdelingen ble forbeholdt jenter. I 2007 ble Sørligard, en tilsvarende avdeling for gutter, etablert i Hamar kommune. Begge disse avdelingene går inn under kategorien ROP-institusjoner, dvs. behandling av pasienter som har både rusproblemer og psykiske lidelser.

I 2004 fikk vi en samtidig reform i barnevernet og helsevesenet.

Fylkeskommunene hadde inntil da hatt ansvaret for både rusbehandlingen innen helsevesenet og driften av barneverninstitusjoner, men reformen medførte at staten overtok dette ansvaret. Forut for reformen hadde vi langt flere plasseringer fra barnevernet enn fra helse, men reformen ga oss en mulighet til å ta imot flere helseplasseringer. I anbudene som helseforetakene la ut, ble det en større etterspørsel etter behandlingsplasser som hadde et kortere forløp og som var lagt opp mer intensivt enn det som hadde vært vanlig. Vi tok konsekvensene av dette og etablerte et tilpasset tilbud på avdeling Primæren som startet opp i 2010. I likhet med ROP-avdelingene i Hedmark valgte vi å gjøre behandlingsopplegget kjønnsspesifikt. Den første behandlings-enheten ble etablert for unge menn, mens avdelingen for unge kvinner kom i drift i 2013. Avdelingen for unge menn flyttet inn i nye lokaler ved Årungen i Ås kommune i 2016, mens avdelingen for unge kvinner ligger i Frogn kommune.

Da vi i 2013 fikk utvidet antallet avtaleplasser med Helse Nord, gikk vi i gang med å lete etter en egnet eiendom for etablering av en avdeling i Nord-Norge. Valget falt på Valnesfjord i Fauske kommune. Etter en større ombygging av et eksisterende lokale, ble den nye avdeling Valnesfjord åpnet for drift i 2014. Vi kjøpte også en tilstøtende eiendom med et gammelt nordlandshus. Restaurering ble foretatt og lokalet ble tatt i bruk i 2015.

Etter å ha fanget opp signaler fra barnevernet om et behov for behandlingsplasser som er spesielt tilrettelagt for ungdommer med samtidig rusproblemer, kognitive vansker og psykiske problemer, gikk vi til innkjøp av en eiendom i Skiptvet. Eiendommen er godt egnet siden den tidligere har vært brukt som institusjon av Bufetat. Avdeling Engskeleiva startet driften høsten 2015 og er tilrettelagt for de som har behov for et særlig tilpasset behandlingsopplegg i en liten gruppe.

I 1989 spesialiserte vi familiearbeidet vårt gjennom å etablere et eget team av familierapeuter. Programmet har fokus på kommunikasjon, relasjoner og samspill, og teamet avholder egne pårørendeuker, foreldrehelger og familiehelger. De avdelingene som har flest helseplasseringer har egne tilpassede opplegg, og det er utpekt en familieansvarlig på hver avdeling. Denne følger opp kontakten med familiene mellom samlingene.

Mange av ungdommene som kommer til behandling for rusproblemer har en kriminell løpebane bak seg. Den svenske behandlingsinstitusjonen Korpberget innførte på slutten av 90-tallet et eget kriminalitetsforebyggende program. Dette går ut på å bevisstgjøre ungdommene på egne kriminelle tankemønstre, å tenke gjennom konsekvensene som kriminalitet medfører for en selv og andre, og å gi dem verktøy og strategier for å kunne bryte sin kriminelle livsstil. Vårt samarbeid med Korpberget medførte at vi tok i bruk denne behandlingsmetodikken også hos oss. Gjennom et spesielt kartleggingsinstrument velger vi ut og målretter behandlingen mot de som har behov for å gjennomgå krimprogrammet. I dag har vi ca. 15 medarbeidere som er sertifisert for å drive programmet «Kriminalitet som livsstil».

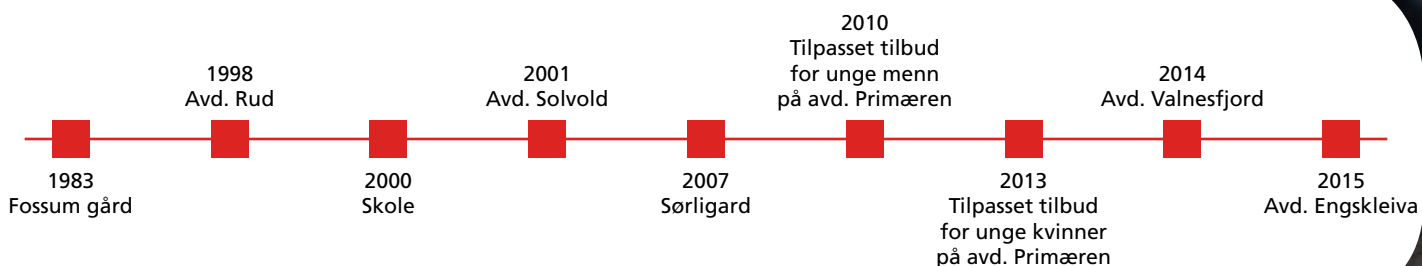
Denne oversikten viser at vi har hatt en jevn utvikling i spekteret av tilbud for ulike målgrupper fra den spede oppstarten i 1983. Kapasiteten har også økt kraftig. I 2006 hadde vi 4 avdelinger og 40 plasser. I 2016 er dette økt til 9 behandlingsavdelinger og 100 plasser. En annen tendens er at andelen av helseplasserte har økt kraftig. For fire år siden var 75% av ungdommene plassert etter barneverntjenesteloven. I dag har vi 75% helseplasseringer (TSB).

Fossumkollektivet har en klar ambisjon om å videreutvikle sine behandlingstilbud tilpasset unge med rusproblemer og ulik tilleggsproblematikk. Utfordringene er mange, og det dukker stadig opp nye problemstillinger slik som lett tilgjengelige og svært potente syntetiske stoffer, en kroppsfiksert ungdomskultur med utstrakt bruk av anabole steroider, selvsykdom og spiseforstyrrelser osv. Forskningen knyttet til skadevirkningene av de nye stoffene er i dag bare i startgroppen.

Slik vi ser det, er det viktigste elementet i vårt behandlingsopplegg det samme nå som i 1983, medleverskapet. De mulighetene for nærhet, omsorg og trygge sosiale lærings- og

utviklingsarenaer som medleverskapet gir oss, er selve grunnmuren i vårt behandlingsopplegg. All verdens metoder og teknikker kan ikke erstatte dette, men kommer som et tillegg når vi utvikler ulike behandlingsmodeller tilpasset det som den enkelte responderer på.

Tekst: Ulf

Fossumteateret presenterer

Kardemommeby

Lørdag 15. oktober kl. 16:00

- Åpent tun fra kl. 15:00

Ekstraforestilling lørdag 22.
oktober kl. 16:00

Sted: Vestre Fossum Gård i
Spydeberg (Høgda 40)

Illustrasjon: Beatriz, Marte og Ina

Gratis inngang. Første mann til mølla, så vær ute i god tid.

Velkommen!

Arr. Stiftelsen Fossumkollektivet

Fossumkollektivet

En lang vei

Jeg skulle jo helst ønske at jeg kunne formidle tankene, følelsene, erfaringene og historiene mine gjennom musikk. Det er for det første noe som er mye lettere enn å snakke om de, det er flott og høre på, og jeg lever meg inn i det. Jeg har vært sånn så lenge jeg kan huske. Musikken appellerer til meg på en ubeskrivelig måte og jeg håper min historie kan appellere til deg også. Jeg skal prøve å formidle min historie på Fossum, men også litt av historien før sånn at du kan forstå meg, historien og situasjonene på en bedre måte. Jeg sitter igjen med erfaringer fra opphold på forskjellige institusjoner i nesten 7 år. Mange forskjellige erfaringer som gjorde meg til den jeg var, den gang da. Og hvem jeg har blitt i dag.

Siden før jeg flyttet på institusjon så har jeg alltid skulle henge med de «store» gutta, de som kjører de nyeste BMW'ene, kaster penger rundt seg, drikker «champs» og blir «fryktet». Og både barnevern, foreldre, venner og alle rundt meg har trodd at jeg har vært like ille, om ikke verre enn dem. Men sannheten er at jeg hadde egentlig ikke peiling til å begynne med. Men mange kort i ermet som jeg visste hvordan jeg skulle bruke for å komme meg inn i disse miljøene, lære av dem og bli som dem. Jeg har alltid vært en kameleon, og det var det jeg ville. Dette var ikke vanskelig når jeg var så observant. Det er latterlig å tenke på i ettertid at jeg som 15-åring satt med de store gutta på hotellsuiter og festet, kjørte rundt i disse bilene, fikk se min første mp5 (håndvåpen), min første rettsak, min første dom og det bare fortsatte, det eskalerte, alle erfaringene, alle opplevelsene. Dette var min tanke om en fet livsstil, som sagt latterlig. Bare for å ha sagt det, når jeg først er inne på det så sitter flertallet av disse gutta i fengsel med lange dommer. Flere er døde, flere frykter å bli drept, og de som bare røykte hasj sitter nå og røyker heroin. Tidene har forandret seg, og de lever ikke på den måten lenger. De hadde den oppturen, men som de fleste rusavhengige/ «krimavhengige» så klarer de ikke å gi seg mens de er på topp, og deretter går det kun nedover.

Da jeg kom på Rud hadde jeg bodd på mange dårlige institusjoner, og jeg hadde mange åpne sår som jeg kun hadde dekket til med «plaster». Jeg hadde absolutt ingen tillit til voksne, autoriteter, ungdommer og jeg hadde vansker for å forholde meg til menn. Jeg følte meg alltid så smart fordi jeg lå en tanke foran de andre. Jeg hadde svaret på alt, jeg visste alltid hva som skjedde, og hva som skulle skje og jeg observerte. På Rud var det mye nytt i forhold til de andre institusjonene jeg hadde vært på. Så mye nytt! Jeg merket fort hvordan gruppen var, hvem som var en klikk, og hvem som var utenfor. Gruppen var veldig dårlig, det var mye parforhold, rusing, i så å si alle settinger så var det ungdommer mot voksne osv. Jeg var veldig splittet, for jeg ville jo være en del av ungdommene som var på Rud, men samtidig så merket jeg at jeg følte meg litt ferdig med den delen av livet mitt. Når jeg ser tilbake på den tiden så ser jeg meg selv som et spørsmålsteget som egentlig bare fulgte strømmen på det tidspunktet. Når jeg tenker på den tiden nå så tror jeg at det handlet om å gi slipp på det livet jeg hadde levd, innse hva som faktisk er realiteter – hva livet egentlig er.

Det tok ikke lang tid før en etter en skrev seg ut, og det var vanskelig for både ungdommer og voksne på Rud. Det var veldig vanskelig å ha fokus på å forandre seg, og alt som følger med når det var så mye ustabilitet. Jeg turte ikke å stole på noen i gruppen fordi jeg visste hva de snakket om når de satt ute og røyket. Jeg visste hva de planla, hvordan de trodde de lurte alle, men jeg skulle ikke bli lurt. Jeg fulgte med på hvor alle var, hvem de var med, hvem som hadde parforhold og jeg fikk som regel med meg det jeg trengte for å skjønne hva som var på gang. Slik som det alltid hadde vært. Jeg sleit utrolig mye med å sette ord på følelser. Det var ukjent for meg. Tidligere hadde ofte kompisene sagt at jeg tenkte som en gutt, noe som stemmer veldig godt. Jeg er oppvokst i en familie med flertallet gutter og menn. Det har preget hvordan familien min har vært, og også hvordan jeg har vært. Jeg har alltid vært «en av gutta», og trivdes veldig godt med det. Helt

siden jeg var liten så har jeg vært med på «gutteting». Som tiden gikk så fikk jeg mer tillit til voksne, og det utviklet seg til at jeg følte at det kun var de jeg kunne stole på. Når jeg kom til det punktet så skjønnte jeg at dette var personer som ville hjelpe meg, som ville stå der ved min side uansett, og som aldri kom til å lure meg eller lignende. Fossum er jo faktisk ikke som de andre stedene! Og endelig forsto jeg det.

Etter å ha vært tre på huset i en periode, så kom det endelig inn nok folk til at vi var en gruppe igjen. Det var en god blanding av ungdommer på frivillig, soning og tvang. Noe som viste seg å skulle fungere veldig bra med tiden. Vi ble som sagt en veldig fin gjeng, og da snakker vi om både ungdom og voksne. Vi ble veldig knyttet til hverandre, vi ble sterkere sammen, vi snakket sammen, vi kranget sammen, vi ble venner sammen, vi gråt sammen, og vi lo veldig mye sammen. Den tiden er den beste tiden i livet mitt så langt, og den betyr uten tvil veldig mye for meg den dag i dag. Jeg hadde så mange rundt meg som jeg så på som nærmere enn familien min. Jeg visste at de støttet meg, men samtidig var klare for å stille med tøff kjærlighet. De var vennene mine og som jeg kunne være meg selv mer og mer for. Det er faktisk noe helt ubeskrivelig å ha det samholdet som vi hadde, og jeg har aldri hatt noe lignende før eller etter.

Etter en stund på Rud så hadde jeg et veddemål med en voksen om at jeg skulle få klippe håret hans kort dersom jeg ble på Rud over det året på tvang. Han hadde like langt hår som en jente, så jeg synes rimelig synd på han når han foreslo dette veddemålet. For jeg hadde allerede bestemt meg for at her skulle jeg bli! Og klipping det ble det! Tidligere så var jeg ukontrollerbar og stakk av ved hver anledning som dukket opp. Det lengste jeg hadde vært på en institusjon før jeg stakk, var kun tre dager. Jeg så på det å stikke av som en utfordring som jeg alltid skulle klare, koste hva det koste, og jeg klarte det også hver gang. Så det satt ikke akkurat en stopper for egoet mitt. Men det handlet egentlig om at det var det eneste barnevern og institusjoner ikke kunne ta fra meg, for jeg følte at jeg allerede hadde mistet meg selv. Fossum skulle være stedet for meg, stedet for min sjanse til forandring. Jeg merket at det var dette som funket.

Når jeg var liten så, hmm..., jeg vet egentlig ikke hva det var med meg når jeg tenker meg om. Hvorfor jeg var som jeg var, men etter hva jeg har lært så kan det handle om at jeg aldri har kjent faren min. Jeg har aldri kjent på den følelsen selv, men de få gangene i løpet av livet når jeg har prøvd å ta kontakt med han så har jeg blitt lei meg når han ikke har stilt opp osv. Jeg tror det var viktig for meg å skjønne selv at dette ikke var en person jeg ville ha i livet mitt. For det hadde jeg bare hørt.. Nå sier jeg det selv! Uansett, når vi flyttet til Norge så fikk mamma seg en god jobb i firmaet til stefaren min, og vi hadde plutselig mye mer penger enn det vi hadde når jeg vokste opp i en liten hybel med mamma og hun hadde to jobber. Jeg husker spesielt en gang på senteret utenfor lekebutikken.. Jeg ligger på bakken og hylgråter fordi jeg ikke fikk den leker jeg ville ha, og det var HVER gang vi var på senteret. Hva da bortskjemte drittunge? Det skal skrytes av mamma! MASSE!

Når det ble snakk om at jeg skulle flytte i fase fire, så var jeg veldig positiv til det. Men jo mer snakk det ble om det, og når det nærmet seg, så ble jeg mer og mer usikker. Jeg sa ifra til de på Rud at jeg ikke ville flytte i fase fire, men jeg skulle flytte allikevel. Når jeg kom i fase fire så bodde det bare to jenter fra Gården der, noe jeg synes var veldig vanskelig. Vanskelig å bli en del av dem, for de kjente hverandre så godt fra før. Også min usikkerhet og mitt forsvar gjorde ikke saken mye lettere. Jeg prøvde å dele av meg selv i gruppen, men jeg trivdes best i en til en samtale. Og som tiden gikk så trivdes jeg ikke i fase fire i det hele tatt, men jeg hadde ikke noe lyst til å flytte tilbake på Rud siden det var strengere regler der. Jeg husker veldig godt på slutten av det oppholdet, så hadde jeg verdens vondeste følelse når jeg kom inn døren i Damveien. Jeg ville ikke være der, jeg ble kvalm, jeg ble irritert, jeg satt i gruppe og nærmest telte minutter mens jeg ventet på at det bare skulle bli ferdig. Når jeg hadde kommet til det punktet så begynte jeg å dra veldig mye til Oslo siden jeg har en del venner der, og da slapp jeg å være hjemme. Også var det ikke å bare dra hjem plutselig, for det gikk jo bare tog en gang i timen. Perfekt for meg på den tiden! He, he.. Flere ganger endte det med verdens dårligste forsøk på å rekke tog eller

buss hjem, dårlige unnskyldninger til hvorfor jeg skulle ta neste tog hjem igjen, og til slutt så hadde jeg ikke flere unnskyldninger til å dekke over. Ikke det at jeg prøvde så veldig heller. Det endte med at Damveien fortalte meg at jeg måtte på familiehjem i en periode, og etter det så skulle jeg bo på Rud igjen. Noe som var helt ok, i og med at jeg visste at det egentlig var det beste alternativet jeg hadde.

Jeg koste meg mens jeg var på tvang. Da måtte de jo ha meg der uansett, og jeg hadde jo ikke lyst til å dra heller. Men nå kunne de plutselig si at hvis jeg ikke tok imot behandling og fulgte behandlingsopplegget så måtte jeg skrive meg ut eller bli kastet ut. Jeg skjønnte at hvis jeg ville bo her så kunne jeg ikke holde på sånn. Jeg kunne ikke leke med flammene lenger. Det ble en «wake up call» i forhold til at jeg skjønnte at jeg begynte å skli litt ut. Men de dro meg inn igjen. De brydde seg faktisk! Og det var først nå jeg tror at jeg begynte å tro på at de rundt meg brydde seg reelt om meg og var glade i meg. Hadde dette vært et annet sted, så kunne jeg dratt på en 14 dagers sydentur uten at noen hadde lurt på hvor jeg var. Satt på spissen da, selvfølgelig! Og være på frivillig tvang på Fossum er noe helt annet enn å være på frivillig tvang på de andre stedene jeg har bodd på tidligere.

På alle andre steder så synes jeg at barnevern, og i hvert fall institusjonen, driter totalt i deg. For det første så er disse stedene på lik linje med en oppbevaringsboks fra IKEA. For det andre så vet alle at hvis du er på frivillig tvang og skriver deg ut, så er det en tur i nemda så får du ett år på tvang. For det tredje så har det egentlig ikke noe å si om du er på frivillig tvang eller tvang når du bor på disse stedene, du blir ikke behandlet på noen annen måte av den grunn.. Og når du er en ordentlig barneverns-kid så har du peiling på de fleste paragrafer, rettigheter osv., og da vet du at det ikke er noe stas å være på tvang. «Du hakke like mange rettigheter vettu!». Ha,ha. Jeg husker når jeg som trettenåring skulle sette meg inn i alt dette institusjonsgreiene, så var dette det første jeg «lærte». Det andre var at de jeg bodde sammen med som var 15, 16, 17, de synes så synd på meg så dem.. De synes så synd på meg fordi «når du først kommer på institusjon så kommer du ikke ut

før du er 18»! Den gangen så tenkte jeg at de prøver å virke hardcore eller skremme meg, men plutselig hørte jeg det overalt. Med årene så har jeg jo selv sett resultatet av mitt tilfelle. Så og si alle jeg møtte på institusjon, og det er synd og si det, men når du først kommer på institusjon så kommer du ikke ut før du er 18. MEN, nå skal det sies at alt dette er min mening, mine erfaringer, opplevelser osv. i løpet av de årene jeg har vært under barnevernet.

Jeg MÅ benytte anledningen dersom denne utgaven av Fossekallen havner i hendene til noen som tør, og/eller har makt til å gjøre noe med dette store problemet som vandrer rundt på mange institusjoner (også kalt hjem). Vær så snill å lese dette med innlevelse. Prøv å kjenne etter.. For når jeg var 14 år så satt jeg i et møte med barnevernet, hvor de sa at hvis jeg oppførte meg bra i 3 måneder så skulle jeg få flytte hjem igjen! Herregud så glad jeg ble! Og jeg gjorde alt jeg kunne for å vise de at jeg ville gjøre det. Jeg skulle endre meg helt. Jeg skulle vise de at dette ikke var den egentlige meg. Endelig! Så rett før det hadde gått tre måneder skulle vi ha et evalueringsmøte. I det møtet sitter det flere ansatte og skryter av meg, og jeg sitter der kjempestolt! Beskjeden jeg får er at dette skal de snakke om

seg imellom, så komme tilbake med et svar. Det går en stund uten at jeg hører noe. Så en dag får jeg beskjed at det er noen fra en institusjon i Kristiansand her. De vil komme å snakke med meg før jeg skal flytte dit. FØR JEG SKAL FLYTTE DIT? Hele bakken blir borte under meg.. Kroppen fylles av ett eller annet. Jeg kalte det hat den gangen. Nå vet jeg at jeg var såret, skuffet, forvirret, frustrert, sint osv, osv.. Hodet fyller seg av tanker.. Jeg skulle ikke hørt på dem. Jeg visste at jeg aldri skulle ha stolt på noen. Jeg skal aldri stole på noen igjen. Det var for godt til å være sant. Jeg skal fly på hun barnevernskjerringa neste gang hun kommer. Jeg skal rømme. Jeg skal faen meg vise dem. Den siste tanken brant seg fast i hodet mitt, og jeg gikk rundt med den tanken i lang tid. Jeg skal faen meg vise dem.. Og det var det jeg gjorde når jeg ble flyttet til Kristiansand. Jeg visste at dette kun kom til å skade meg selv. Men jeg tenkte at det blir i hvert fall masse papirarbeid av det. Det var vel den verste straffen jeg kunne gi dem. Den gangen så jeg på det å bo på institusjon som en midlertidig ting. Noe som ikke kom til å forandre på hvem jeg var, og jeg trodde aldri at det kom til å ødelegge meg. For det var sånn jeg følte det etterhvert... Det har vist seg å være noe helt annet

enn dette, og disse erfaringene har selvfølgelig påvirket meg i stor grad. Tårene begynner å trille når jeg skriver dette. Men jeg vil bare gjøre ett eller annet for at noen skal forstå. For at noen skal gjøre noe med det. Den dag i dag så er dette fortsatt veldig bittert og sårt for meg. Helt klart noe jeg ikke vet hvordan jeg skal ta oppgjør med, for jeg klarer virkelig ikke å gi slipp på det. Jeg klarer ikke å tilgi.. Hvordan skal jeg kunne tilgi når de holder på med det samme i dag? Hvordan skal jeg kunne tilgi når jeg føler at jeg har blitt frarøvet ungdomstiden, og til å bli en kasteball i et system? Hvordan skal jeg kunne tilgi voksne mennesker som har «lurt» meg? Det er viktig for meg å kunne dele akkurat dette på den måten jeg gjør det nå, og jeg merker det veldig når jeg sitter her og skriver. Jeg trenger å dele det, og jeg trenger å vite at andre får greie på det. Jeg fikk ny barnevernsdame når jeg bodde på Fossum. Det står barnevernsdame fordi jeg har kalt de det helt siden jeg kom på institusjon. Barnevernsdame eller noe styggere.. I bunn og grunn fordi jeg var vrang, og mente at de ikke fortjente å bli kalt noe annet. Men etter jeg fikk Elin, som hun heter, så har jeg vært veldig fornøyd! Selv om det tok en stund før jeg begynte å kalle henne Elin, og jeg kaller henne egentlig barnevernsdame

av og til nå også, men det er kun av gammel vane.. og litt fordi det er gøy å si «barnevernsdama mi»..

Tilbake til Rud. Det var mest rart å skulle være tilbake på samme sted, som er så forandret. Jeg hadde mine «glansdager» på Rud, så det var kanskje derfor jeg egentlig tok det å flytte veldig greit. Jeg kom til mye utfordring for det var veldig rart å skulle være tilbake et sted hvor jeg var «ungdom», når jeg hadde bodd et sted som ga meg mye mer følelsen av å være «voksen ungdom». Jeg husker at jeg kunne bli så irritert på måten jeg plutselig ble snakket til. Jeg følte meg plutselig så liten igjen. Og hvordan det var å skulle begynne å vaske igjen hver dag... Det tror jeg de fleste kan tenke seg til, så det gidder jeg ikke å forklare engang! Haha.. Men jeg trengte et opphold på Rud for å skjøne at jeg var klar for Damveien. For egentlig så var det nok der frykten lå hele tiden. Jeg var redd for å mislykkes. Redd for at det ikke skulle gå like bra for meg som alle andre. Så jeg ødela det rett og slett på forhånd sånn at jeg i hvert fall gjorde det med vilje.. Herregud, det dukket opp først NÅ! Ha, ha. Så digg å plutselig skjøne det! Se hele bildet. Se hva det egentlig var!

Jeg flyttet tilbake i Damveien, og jeg var ganske redd for å mislykkes. Men jeg hadde en annen innstilling denne gangen. Dette oppholdet i Damveien ble som en ny start. Jeg visste at denne gangen så måtte stå opp, og jeg måtte være 110% ærlig med meg selv og gruppa i Damveien. Det var veldig vanskelig å bare skulle fortelle at; Jeg har det faktisk helt dritt i dag! Men jeg visste at det var det som måtte til for at jeg skulle få noe ut av oppholdet mitt i Damveien.

Det var en i gruppa i fase 4 som ikke var veldig begeistret for meg, og sånn hadde det vært en god stund. Selv om vi hadde «ordet opp» i samlinger når vi bodde på Rud. Det var en veldig vond følelse å vite at en av de som satt i gruppen hvor jeg skulle dele alle disse tingene, være 110% ærlig osv., at han satt der og hadde så mye imot meg uten at jeg helt skjønte hvorfor! Og dette ødela egentlig ganske mye for meg. For det var så vanskelig å skulle overse det. I tillegg gikk vi i samme klasse. Jeg husker frykten. Frykten for at hele klassen visste masse som var snakket om i gruppe. Visste om vanskelige ting på Fossum. Visste om de sosiale vanskene mine osv.. Så jeg trakk meg unna alle i klassen begge årene jeg gikk sammen med dem. Ved et tidspunkt så låste jeg meg inne på do i pausene, og satt der og spiste

lunsj. Noe som føltes som et stort personlig nederlag. Noe som jeg synes er flaut å skrive om nå, men sånn var det faktisk! Det var så ubehagelig som jeg kunne få det i denne situasjonen, og jeg kan huske så godt hvor vanskelig det var. Men så kom jeg til et punkt hvor jeg tenkte at jeg ikke skal la dette ødelegge så mye for meg som det har gjort. Jeg er nødt til å se på dette som en utfordring. Snakke om det, og jobbe for å finne en løsning på det. Søren så vanskelig det var. Jeg fant egentlig aldri noen løsning på dette problemet, og det hadde gått så langt at selvtilliten min i skolesituasjon var så lav at jeg tror at underbevisstheten bare gav opp ved et punkt, mens jeg fortsatte uten resultater.. Og nå i ettertid så angrep jeg utrolig mye på at jeg ikke bare sa til han hva dette gjorde med meg, og bare være dønn ærlig med han. Da kunne vi kanskje funnet en løsning på det..

Resten av historien er vel kanskje ikke så mye å fortelle om. Jeg er helt tom nå.

Jeg kommer nok aldri til å kunne forstå, eller finne ut hvor det hele begynte. Men jeg synes egentlig det er ok! Det har skjedd mange ting underveis som har påvirket meg, og mine handlinger.

Tidligere Fossumungdom

Saulriti

25 år

Vårt søsterkollektiv, Saulriti (betyr soloppgang) i Latvia, har 25-årsjubileum i år. Kari, Hege, Micke og Finn deltok i feiringen nå i august. De traff ungdommer og voksne som hadde laget et flott program, og de overrakte en stor TV og en sjekk til kjøp av ny fyrkjele for oppvarming av huset.

Saulritis målgruppe er ungdom 12-18 år med rusmiddelproblemer. Saulriti har gjennom 25 år vært et tilbud for både jenter og gutter. De voksne som jobber der har vist en fantastisk evne til å stå på og ikke gi opp. Det har mang en gang vært tungt å drive, ikke minst økonomisk. De har vært ensomme der borte, uten andre kollektiv eller institusjoner å samarbeide med. Desto mer har de gitt uttrykk for hvor viktig det har vært å kunne ha kontakten med Fossumkollektivet. Flere voksne har vært over i Norge og hospitert, vi har opprettholdt våre sommerturer, og vi har hatt faglige samlinger for voksegruppa på kollektivet. For ungdommene har det også vært av stor verdi å bidra med hjelp til andre i samme situasjon, og kunne sette vår hverdag inn i et større perspektiv. Solidaritetstanken er en del av verdigrunnlaget i kollektivet, og Latvia-prosjektet har vært en konkretisering av dette. Noen av våre veteraner, som for eksempel Kari og Jørn, har fulgt Saulriti siden starten.

Utviklingen i Latvia med hensyn til rus er urovekkende, alkoholproblemene øker og den politiske viljen til å satse på fellesskapet er synkende. Dette rammer ikke minst den oppvoksende generasjonen. Behovet for behandlingsplasser er økende, men den politiske viljen til å satse er synkende. I dette landskapet er Saulriti som en oase i ørkenen.

Vi vil gratulere kollektivet med jubileet og takke for at vi har fått være med på denne reisen både personlig, faglig, historisk og kulturelt!

Tekst: Finn

Brukerutvalget

Brukerutvalget vårt hadde sitt første møte for ett år siden, og Anniken Kjølberg ble valgt som leder og Øyvind Arntzen som nestleder.

Brukerutvalgets rolle

- være et rådgivende organ for stiftelsen i saker som angår tilbudet til pasienter og pårørende
- være et forum for tilbakemelding fra pasienter og pårørende
- arbeide for gode, likeverdige og kunnskapsbaserte pasientforløp, uavhengig av alder, kjønn, bosted, etnisk opprinnelse, sosial status, sykdom/diagnose eller funksjonshemming
- bidra til god medvirkning fra pasienter, pårørende og deres organisasjoner

Brukerutvalgets oppgaver

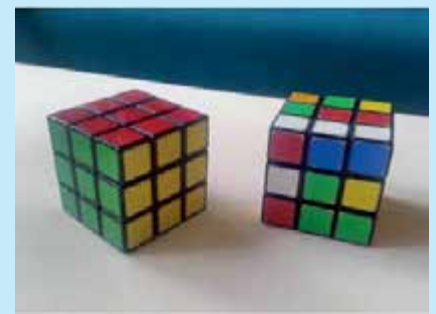
- fremme saker av betydning for pasienter og pårørende
- bidra med innspill til forbedrings- og omstillingsprosesser, og i øvrige saker som angår behandlingstilbudet
- bidra til utvikling og evaluering av pasient- og brukererfaringsundersøkelse

Brukerutvalgets leder og nestleder har anledning til å fremføre sine synspunkter for stiftelsens styre.

Som følge av initiativ fra Brukerutvalget ble det avholdt en «gamlingsamling» på Nøtterøy i september. Samlingen ble fulltegnet på kort tid, med ca. 50 deltakere.

Det er ønskelig å få til flere slike samlinger.

Hvis du har noe å ta opp med Brukerutvalget, kan du kontakte daglig leder Finn på e-post finn@fossumkollektivet.no eller direkte til Brukerutvalgets leder på e-post Annik_kj@yahoo.no

Koden er brutt

En av gutta på avd. Engskleiva har brutt koden. Det har ikke de voksne...

Fra venstre: Øyvind Arntzen nestleder, Per Alstrup (sluttet), Anniken Kjølberg leder, Finn Arctander, Linn Kjørlaug og Martin Ingvaldsen.

Britt Nysveen Skar er med i Brukerutvalget, men var ikke tilstede når bildet ble tatt.

Foto: Tuva Heger-Bratterud

Fossumkollektivet lager film

Fossumkollektivet skal lage en informasjonsfilm denne høsten der vi ønsker å få frem stemningen på avdelingene som vi ikke klarer å beskrive med ord. Vi har vært en liten gruppe som har diskutert begrepet «merverdi» en stund. Hva er unikt med Fossumkollektivet? Hvem og hva er det ungdommene møter her hos oss? Hva er det vi vektlegger? Spørsmålene er mange, og uansett helt umulig å få ned på papiret. Men vi er alle enige om at hos oss jobber det gode folk i en hjertevarm kultur og som har en genuin interesse for at ungdommene skal ha det bra. Eller som vi pleier å si: «Fossumkollektivet skal være et godt sted å ha det vanskelig.» Det siste vi ønsker er å fremstå som et glansbilde der alt er fint og flott. Joda, det er mye bra som skjer, og det er fint og flott på våre avdelinger, men de som er hos oss sliter - og de sliter mye til tider. Det er her medlevene våre virkelig gjør en forskjell. De vet at det er viktig å prøve å forstå ungdommen og deres ofte krevende uttrykk og reaksjoner. Like viktig er det å skape en ramme av struktur og forutsigbarhet som gir trygghet til endring. Det handler om å vise respekt og ha tro på at forandring er mulig.

Vi har vært heldige å få filmregissør Livirén Bratterud til å hjelpe oss å lage denne filmen. Livirén har blant annet lagd dokumentaren «Tung jakke» - en

film som nå ligger på NRK, er plukket ut til en rekke festivaler, og har vunnet flere priser.

«Filmskaperen har nylig stått frem i media med diagnosen bipolar lidelse type 1. Hun sier i et intervju med NRK at hun var veldig ung når hun ble syk første gang og at det opplevdes bare vondt å få en diagnose nærmest slengt på seg. Hun har til nå ikke greid å være åpen om sykdommen - og selv om det å skulle blottstille seg og «kaste jakka» virker skummelt - tenker hun at det kan være bra å la fasaden sprekke. – Det har jo ikke hjulpet meg å ha gått rundt og skjult dette i mange år. Det skaper tilleggsbelastninger og angst å skulle holde fasaden.

Livirén har i løpet av årene lært seg å leve bra med lidelsen og hun har ikke vært dårlig på flere år. Hun forteller at det til tider fortsatt kan være vanskelig å leve med denne sykdommen, men så lenge hun er bevisst på å ta vare på seg selv og tar gode valg i hverdagen, så går det veldig bra.»

Filmen «Tung jakke» er ifølge Livirén en hyllest til alle med psykiske lidelser. Det å få et klapp på skuldra, slik andre med mer fysiske sykdommer gjerne opplever, betyr enormt mye.

Videre sier Livirén til NRK at det var en enorm tillitserklæring, at folkene hun

intervjuet i denne dokumentaren har turt å vise sitt innerste jeg – foran et kamera. Hvordan de egentlig har det, også når livet er på sitt tøffeste. Og det er nettopp det som har inspirert henne til å stå frem og fortelle også sin historie.

Livirén mener bestemt at bipolar også kan by på store ressurser. Utfordringene man opplever kan gjøre oss mer sanselige, mer empatiske og mer lydhøre for mennesker og inntrykk. Hun bruker det for alt det er verdt når hun lager film. Og vi merket oss vel nettopp det når vi møtte Livirén på Gården for første gang. Forståelsen av hva vi ønsket oss, og vår «merverdi» trengte ikke å utdypes. Foran oss satt en dyktig filmregissør med et stort hjerte for rusbehandling og psykisk helse som virkelig ønsket å hjelpe oss med det vi nesten trodde var en umulig oppgave..

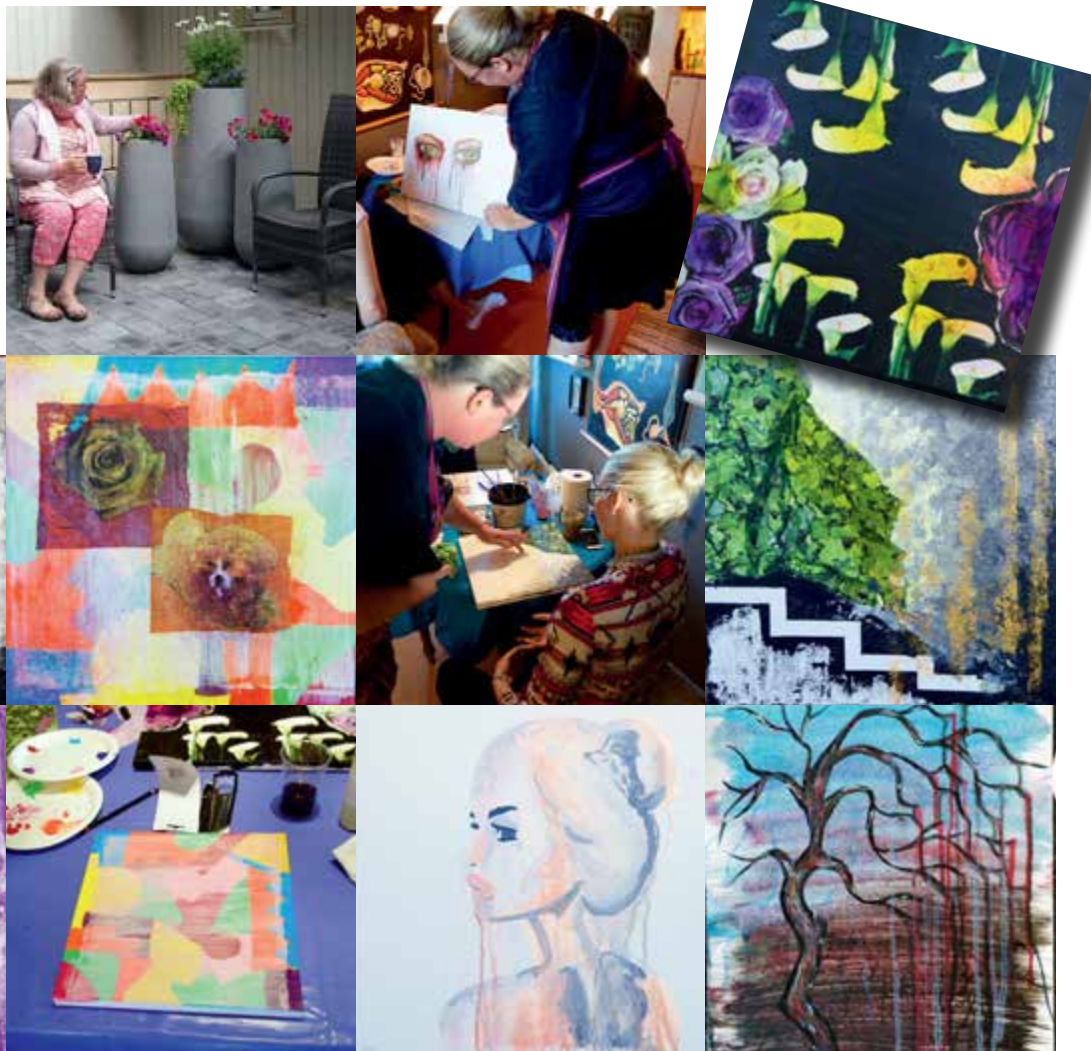
Nå er vi i gang. Filminnspillingen foregår i løpet av oktober, og vi håper vi kan vise dere en film før jul som vi alle kan være stolte av og kjenne oss igjen i.

Merverdi- og filmgruppen har bestått av: Rune, Siv, Tina, Malin, Ulf, Martin, Line K. og Rita

Tekst: Rita

Kreative malekvelder med Merethe

At Primæren har en kunstner blant sine ansatte merkes godt. Som den gode og rause personen Merethe er, inviterer hun ungdommene til kreative malekvelder hjemme hos seg selv. Og resultatene imponerer hver gang.

Våren 2016

Alle på avd. Gården sørger for at det ser fint ut både ute og inne til en hver tid.

Pølsegilde på Rud

På avdeling Rud lager de sin egen julemat fra bunnen av, og avdelingsleder Liv deler gjerne pølseoppskriften med Fossekallens lesere.

Ruds egen bratwurst

400 g mager kjøtt av svin eller
blanding av svin og storfe

300 g fett svinekjøtt av ribbe

100 g spekk

1 egg

1,5 dl isvann

16 g salt

5 g sukker

1,5 g hvit malt pepper

1 g hel karve

1 fedd hvitløk presset

2 g ingefær

2 g merian el oregano

Kjøtt og spekk skjæres i små terninger
og blandes godt med salt og krydder
(utenom hel karve).

Så kvernes alt gjennom mellomgrov
hullskive. Om du ønsker en finere
konsistens kverner du alt en gang til
gjennom fin hullskive.

Så tilsetter du hel karve, egg og isvann
og blander dette godt sammen. (viktig
at temperaturen holdes så lav som
mulig – ikke over 15 grader)

Fyll farsen i svinetarm og
tvinn pølsene til ønsket størrelse.

Pølsene trekkes ved maks 78 grader
til en kjernetemperatur på 72 grader.
Dette tar ca. 20-30 min. Avkjøl i isvann
etterpå. Holdbare i kjøleskapet i
ca. 8 dager.

Lykke til!

Fra kurve til ferdig produkt på avd. Solvold

Hjemmelaget saft

Beregnet vannmengde pr. kg
bringebær: ca. 1 dl

Vei bærene opp i syltekjelen, mål opp vann, og la alt koke langsomt opp og trekke videre med tett lokk til bærene har saftet seg, falt sammen og skiftet farge. Saften må få renne

godt av, som regel er det tilstrekkelig å la bærene henge til avrenning en times tid. Saften må kokes opp før den fylles på flasker. Det er en fordel å tilsette sukker, da bevarer saften både fargen og aromaen bedre. Skal vi lage søt saft, beregner vi fra 200 – 400 g sukker til 1 liter saft. Hvor mye sukker

vi skal bruke, avhenger av bærs slag, smak, oppbevaringsmuligheter og hvor effektivt påfylling av flaskene skjer.

Saften kan bli uklår hvis man vrir pressekledet for hardt, men vrir man for lite vil det bli dårlig saftutbytte.

Vise for gærne jinter

Oppå Lauvåsen veks det jordbær
Fine jordbær, raude jordbær
Heile væla er berre jordbær
Finn eit' strå og trø dom på
Eit er for gammalt, det ska få stå
eit er for grønt, det går vi ifrå
Men aille andre ska vi ta med hemmat
og leve lykkelig med sukker på.

Alf Prøysen

Status

Høsten 2016

Denne lille rapporten skal gi et bilde av aktiviteter og annet som har skjedd i stiftelsen i de første 9 månedene av 2016. Den gir seg ikke ut for å være komplett, bl.a. fordi det viktige daglige arbeidet i den enkelte avdeling ikke er beskrevet. Det samme gjelder vintersportsuka i februar, dugnader med ungdommene, Norgesturer og Latviaturer på sommeren, deltakelse på diverse konventer etc.

Fag

Det faglige arbeidet i avdelingene vurderes generelt som svært godt. Dette inntrykket er basert på tilbakemeldinger fra våre oppdragsgivere, pårørende og fra interne evalueringer.

Dokumentasjon

Kvaliteten på dokumentasjonen vår blir stadig bedre. Dette gjelder for alle avdelinger. Det gjenstår fortsatt noe, bl.a. at enkelte kan bli enda flinkere til å sende epikrise innen 7 dager etter utskriving for TSB-pasienter. Dette vil bli fulgt spesielt opp av fagavdelingen ut over høsten.

Drop out

Det er svært få utskrivinger som skjer uten at avslutningen gjennomføres etter en omforent plan hvor innsøkende

instans, ungdommen selv og den aktuelle avdelingen hos oss har samarbeidet om prosessen.

Vår kartlegging med screening-instrumentet ASEBA viser at de ungdommene som får tilbud om institusjonsbehandling i snitt har høy problembelastning, og alt tyder på at den er økende. Dette medfører til tider store utfordringer for våre ansatte som må håndtere sterkt psykisk syke ungdommer med bl.a. selvskading, spiseforstyrrelser, tankeforstyrrelser, oppmerksomhetsproblematikk osv. Vi får også oftere inn ungdommer med en eller annen form for personlighetsforstyrrelse. Disse ungdommene kan preges av emosjonell ustabilitet, antisosialitet, engstelighet/tilbaketrekking osv. Det er nødvendig å heve den generelle kompetansen ytterligere på denne type lidelser, siden det kan være en belastning å forholde seg til de sterke uttrykkene som kommer fram bl.a. gjennom selvskading. Til nå har vi gjort oss erfaringer gjennom tett oppfølging og veiledning av de ansatte knyttet til behandlingen av enkeltungdommer som framviser en spesielt utfordrende atferd. Dette har blitt håndtert godt i avdelingene. Det er derfor sjelden at vi må overføre ungdommen til andre behandlingstilbud.

Tilsyn og kontrollbesøk

Vi har hatt til sammen seks tilsynsbesøk av Fylkesmannen så langt i år på de avdelingene som har barnevernsplasserte ungdommer. Det ble ikke gitt noen pålegg.

Vi hadde et to-dagers kontrollbesøk fra Bufetat hvor avdelingene Gården, Rud, Sørligard og Solvold sto i fokus. Dette er en årlig foreteelse knyttet til godkjenning av tiltakene. Tilbakemeldingen etter kontrollbesøket var meget positiv. De sa bl.a. at det var uvanlig stort samsvar mellom det som lederne beskrev – og det som medleverne formidlet da de etterpå hadde samtaler med disse. De var imponert over kvaliteten på behandlingsopplegget, men mente at vi fortsatt kunne løfte avviksregistreringen i internkontrollsystemet ett hakk til.

Opplæring

Vi har i første halvår gjennomført følgende internopplæring, i tillegg til avdelingenes internseminarer, Gatsoft-opplæring og opptrening av krim-terapeuter:

Temarekkekurs: 14.-17. februar
Nyansattkurs: 18.-20. april
Fagdager: 3. februar

med nevropsykolog Merethe Øie og den 16. mars med ernæringsfysiolog Mone Sæland.

Alle arrangementene ble gjennomført med høy deltagelse.

I tillegg har fagavdelingen avholdt opplæring på flere avdelinger i ulik rapporteringspraksis og internkontroll - i tillegg flere kurs for eksterne instanser, bl.a. for fengselsansatte om rus og avhengighet.

Medisinske undersøkelser

Vi har i samarbeid med våre egne og eksterne leger standardisert og utvidet de medisinske undersøkelser som skal gjøres ved innkomst, samt gjennomgått krav til dokumentasjon og rapportering av resultatene.

ORGANISASJON

Styret

Styret har gjennomført fire møter i så langt i år, og det er avholdt møter med ulike stortingsrepresentanter i tilknytning til alle møtene. Styremedlemmer har besøkt kollektivet, og styreleder/ daglig leder har hatt en rekke møtepunkter.

Ledergruppa

Stiftelsen har svært kompetente og dedikerte mellomledere. Ledergruppa har hatt fire ledermøter og fire fagmøter pluss to ledersamlinger i tillegg til de uformelle kontakter mellom avdelingene. Vi har hatt mange gode faglige diskusjoner.

I september ble det gjennomført en samling der bl.a. verdier og kommunikasjon var satt på dagsorden: Klargjøring av en felles verdiplattform som er godt forankret i ledergruppa og gjennom dette bygge en kultur i praksis og engasjere og ansvarliggjøre hver og en ansatt og leder.

Brukerutvalget

Utvalget har kommet godt i gang med sitt arbeid og har bl.a. initiert en døgnsamling med foreldre til tidligere ungdommer hos oss. Samlingen ble gjennomført i september.

AMU

Arbeidsmiljøutvalget har gjennomført tre møter i første halvår. Utvalget består av de samme medlemmene som i 2015. Utvalget viderefører arbeidet med avdelingsvise arbeidsmiljøgrupper (AMG), og det gjennomføres førstehjelpskurs i alle avdelinger i løpet av året.

Nøkkelpersoner / rekruttering

Ansvarlig for familiearbeidet, Kari Borgersen, gikk av med pensjon i juni etter 26 år i stiftelsen. Familieterapeut Tor Magne Bakke har overtatt denne funksjonen.

Skoleleder Heidi Stubberud sluttet etter 17 år i stiftelsen, og Petter Sandsmark er ansatt som hennes etterfølger.

Vi har utvidet fagavdelingen med ny faglig leder. Lars Lian tiltrådte stillingen i september.

Vi har rekruttert nye psykologer og vil videreføre dette arbeidet i 2. halvår.

Finn A. går av som daglig leder i 1. kvartal 2017 etter 11 år i stillingen, og vi søker nå etter hans etterfølger.

Styrer / arbeidsgrupper

Vi har oppnevnt egne styrer for hver enkelt av våre fire hytter. Disse skal ivareta drift og vedlikehold av eiendommene.

I tillegg er flere arbeidsgrupper i gang.

Sykefravær

Sykefraværet er relativt høyt hos oss, spesielt langtidssykefraværet. Men

totalfraværet gikk ned fra ca. 10% i 2014 til 8 % i 2015. Denne positive trenden har fortsatt i 2016.

Nye merkantile arbeidsverktøy

Nytt økonomisystem ble innført i 1. halvår, og nytt personalsystem, Gatsoft, blir implementert rett over sommeren. Personalsystemet løfter organisasjonen mange hakk i arbeidet med bl.a. arbeidsplanlegging, turnus, fraværshåndtering og lønnsberegning.

Rettssak

I februar deltok vi i ankesaken i Eidsivating på Hamar vedr. arbeidstidsordningen vår. En treårig rettsprosess ble endelig avsluttet i juli ved at Høyesterett avviste anken og dermed stadfestet dommen fra Eidsivating fra april.

Politisk påvirkning

Vi har også dette halvåret deltatt med høringsuttalelser og i annet politisk påvirkningsarbeid, dels i egen regi, dels i samarbeid med andre. Temaene har vært rettighetsforskriften for barnevernsungdommer, behandlingstid, medleverskap og ideell sektors rolle i velferdsfeltet.

Vi er aktive i styret i Samarbeidsforum for norske kollektiv, i Ideelt Barnevernsforum (IB) og i Virke Ideell.

Avtaler og inntak

Ledelsen har vært opptatt av å ha «flere ben å stå på», for å redusere sårbarheten når avtaler utløper, etterspørselen svinger etc. Etableringen av Engskleiva er et godt eksempel på dette.

Vi har avtaler med Helse Nord (32 plasser), Helse Sør-Øst (30 plasser) og med Bufetat (27 plasser). Sistnevnte avtale falt på plass ved nyttårstider etter en langvarig anbudsprosess. Deler av Helse Nord-avtalen utløper i 2017, så regionen har utlyst ny konkurranse i høst.

Vi har videre søkt om godkjenning for Fritt Behandlingsvalg (FBV).

Vi har videre vurdert å sende inn tilbud til Velferdsetaten i Oslo, EMA og Barne- og Familieetaten i Oslo

kommune. Sistnevnte droppet vi pga. kravet om våken nattevakt.

Inntak- og markedsføringsteamet bruker mye tid på oppfølging av enkeltungdommer og veiledning i avdelingene. De vektlegger videre å ha et godt samarbeid med eksterne samarbeidspartene og innsøkere. Fossumkollektivet har et godt rykte utad, og vi er blitt flinkere til å systematisere nyhetsbrev og sosiale media for å bli enda bedre kjent.

Økonomi

Stiftelsen har hatt svært gode økonomiske resultater hittil i år. Årsaken til dette er høyt belegg over tid, som kan tilskrives flere forhold:

Godt arbeid i Inntaksteamet, lav drop out som følge av godt faglig arbeid i avdelingene og at vi har knekt koden rundt Fritt Sykehusvalg. I bunn ligger det selvsagt gode avtaler og bra innsøking.

Likviditeten er oversiktlig og god, slik at bygging av skolestue pluss kjøp av to hytter ble gjort uten låneopptak. Salg av eiendom benyttes til nedbetaling av lån i hht. styrevedtak.

Balanserapporten viser at soliditeten er økt fra 41 % ved nyttår, og vi kommer til å passere måltallet på 50 % i løpet av året.

Eiendom

For Fossumkollektivet har det alltid vært viktig å ha gode boliger for både voksne og ungdommer, og vi har dessuten krav på oss knyttet til Medleverforskriften. Derfor er mye av vår økonomi knyttet til å opprettholde/ videreutvikle en funksjonell eiendomsmasse.

Kjøp

Vi har i år kjøpt hytte ved Saltstraumen i Nordland og ved Svelvik i Buskerud. Disse stedene skal brukes av både ungdommer og voksne (som et personalgode), samt til gjennomføring av krimukene.

Salg

Vi har solgt de to eneboligene på Heer i Frogn i forbindelse med at de nye

husene ved Årungen nå er ferdigstilt. Vi har videre solgt deler av tomta i Valnesfjord.

Bygging

Vi er i full gang med å utvide skolestua i Spydeberg, et prosjekt som vil stå ferdig før jul.

Vedlikehold/oppgradering

Vi har som vanlig utført løpende vedlikehold av eiendommene. I år har aktivitetsnivået vært ekstra høyt, og det er gjennomført og besluttet en rekke vedlikeholds- og oppgraderingsprosjekter.

Forbedringsmuligheter

En virksomhet som Fossumkollektivet har alltid et forbedringspotensial, bl.a. fordi kravene til oss stadig skjerpes og fordi både målgruppa og rammebetingelsene endres.

På den faglige siden er det viktig å heve kunnskapsnivået og systematikken knyttet til det kliniske arbeidet ytterligere. I dette inngår også et mer systematisk målarbeid i arbeidet med den enkelte ungdom og et bedre system for evaluering av måloppnåelse og effekt av de terapeutiske intervensjonene.

Vi må videre jobbe med hvordan beholde det vi tror på - særpreg og kjerneverdier - i en tid hvor fokus er kortere behandlingstid/ metodebruk/effektmålinger osv. Fossumkollektivets modell har nære relasjoner som forutsetning, mens omverdenen krever at vi skal klare å «bli gamle venner på kort tid.» Vi må etterstrebe å tilpasse oss - men samtidig ikke vike fra kjernen i det vi vet virker. Ingenting erstatter tid og medleverskap - uansett metodeeffekt. Vi må våge å kjempe for dette i møte med våre oppdragsgivere og det politiske systemet i tiden framover.

Risiko

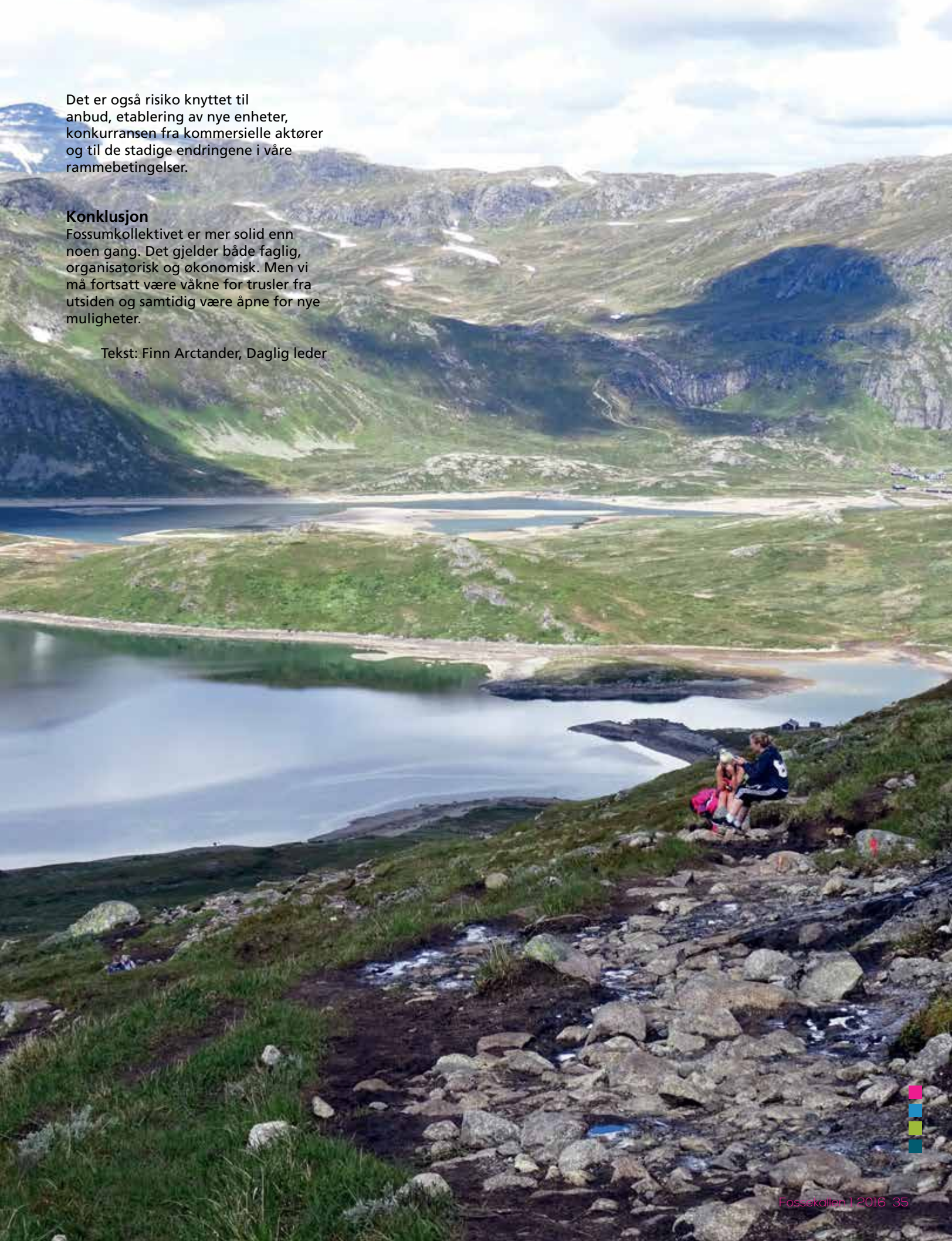
Det er selvsagt risiko knyttet til en virksomhet som Fossumkollektivet. Det går på de rent faglige sider ved at vi arbeider med en sårbar og krevende målgruppe, med mulighetene for ikke å lykkes med behandlingen, at ungdommer eller voksne blir skadet etc.

Det er også risiko knyttet til anbud, etablering av nye enheter, konkurransen fra kommersielle aktører og til de stadige endringene i våre rammebetingelser.

Konklusjon

Fossumkollektivet er mer solid enn noen gang. Det gjelder både faglig, organisatorisk og økonomisk. Men vi må fortsatt være våkne for trusler fra utsiden og samtidig være åpne for nye muligheter.

Tekst: Finn Arctander, Daglig leder

Svarte dråpar

No er eg sleten,
eg har grene ein liten skvett.
No er eg lei meg,
fornuften den er vekk.

Det handler litt om fortid,
om jaget, og ting her nå.
Kulden den biter og gnager
den også.

Eg verker i armer,
eg skjelver i bein.
Eg har tanker eg er redd for,
eg er berre nødt til å bli stein.

Eg er på veg til å gje opp,
for mange år, for store sår.
Eit meiningslaust stress
og eit finans elendig år.

Har du nokon gang nådd bunnen,
ensom, kald og økonomisk slakt?
Eit liv med kriminalitet og den
mørkaste jakt.

Då kjem det fort tankar,
samvittigheten rår,
colten den er lada,
skuddet kunne like gjerne
gått av i går.

For så mørkt er det der nede, det
er djevelens leikegrind.
Der er du dømt i skammen,
dei snille slepp ikkje inn.

Du sitt der i ditt eige selskap,
overbevist om å ha gjort rett.
Mens dei som bryr seg om deg,
har ropt og trygla retrett.

Avhengig eller ikkje,
livet det går opp, det går ned.
Avhengighet er ei felle,
som det er vanskeleg å få gjort noko med.

Har du kjempa hardt i slaget,
sett gode mennesker dø?
Har du solgt deg sjølv for dopet,
skrapa med negler til du begynner å blø?

Er hemmelegheiter og løgn
det du har friskast i ditt sinn?
Då kan du legge ned forsaret,
avhengigheten har gått på win.

Men innerst der inne hos meg,
der sitt ein einsam og lei seg gut.
Som bønfaller kroppen,
at smertene skal ta slut.

Tanker, følelser,
nye sår som blør.
Avhengigheten tek det gode rundt deg,
samtidig som den hjelper deg å dø.

Er du ein av dei som meiner?
"Ta deg saman, valet er ditt".
Då feller eg ei tåre for deg,
du har ikkje skjont ein dritt!

For dei som veit kven eg er,
dei veit eg er ein grei fyr,
med masse empati.
Avhengig eller ikkje,
eg har gjennom åra
lagt godheita på si.

Innerst, heilt der inne,
der lever og ein glad, raudhåra gut.
Du ser han godt i dikta,
der slipp eg han ut.

Han smiler og han er varm,
med to høyreapparat på slep.
Her ute i orda er han lykkelig,
for her er han ikkje i djevelens grep.

Han ler og har lett for å rødme,
han føler kjærlighet i ord.
Kanskje kan han bli betre på dei tinga,
når han verte stor.

Men stor vert du aldri,
med avhengigheten med på lag.
Nei då kan du like gjerne,
bedrive sjølskading med sag.

Eg skriv dette her diktet til alle,
men aller mest til deg.
Som sitt og flørter med rusen,
og tenkjer dei her orda:
"Dei gjelder ikkje meg..."

Joakim Sversted

(tidligere Fossumungdom)

Fossumkollektivet